

İçindekiler

1.	21.1.	21.2.
	31.3.	81.4.
	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.1.5.	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.1.6.
	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.1.7.	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.2.
	212.1.	222.2.
	272.3.	332.4.
	352.5.	352.6.
	382.7.	382.8.
	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.3.	Projenin Süresi (Başlangıç ve Bitiş tarihi) 41
4.	RİSKLER VE B PLANI	42
5.	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	43
6.	BÜTÇE	44
2.1.	48Kaynakça	50
	İletişim Bilgileri	52
	EKLER	53

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Proje özet

Bu projenin amacı, farklı bölgelerde yaşayan Türklerin kültürel anlamda aynılıklarının ve benzerliklerinin farkına varmasını sağlayarak dijital bir vatandaşlık bilinci oluşturmak ve dolayısıyla Türk dünyasının geleceğinin tasavvurunda ortak paydada hareket etme kapasitelerinin gelişimine katkı sağlamaktır. Yine Türk kültürüne ilgi duyan gençlerin kültürel değerlerimizi kazanmalarına olanak sağlamaktır.

Proje kapsamında gençlerin i) Türk Dünyası hakkında bilişsel ve duyuşsal farkındalıklarını geliştirmek, ii) bilişsel haritalarını değiştirmek varsa önyargılarını değiştirmek, iii)aynılıklarının, benzerliklerin farkına varmasını sağlamak, iv) kültüre ait ortak ve temel değerleri kazanmalarını sağlamak, v) temel becerileri geliştirmek (ekiple çalışma, liderlik..), vi)Türk Dünyası ile ilgili konularda düşüncelerini teşvik etmek) ve vii) Türk Dünyası birliğinin oluşumu ve geleceği konusundaki tartışmalarda yer almalarını sağlamaktır.

Proje Türk Dünyası 2040 Vizyon belgesinde eğitimle ilgili yer alan amaçlarla da uyumludur. Projenin nihai amacı ise; eğitim yoluyla İsmail Gaspıralı'nın "Dilde, Fikirde ve İşte Birlik" düsturunun gerçekleşmesine katkı sağlamaktır.

Proje Türk dünyasından 90'a yakın üniversitenin işbirliği ile ve 150'den fazla bilim insanının desteğiyle sürdürülmektedir. İlk dönem Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi ev sahipliğinde ve Gaziantep Üniversitesi ile işbirliği içinde sürdürülmüştür.

Eylem araştırması yönteminin kullanıldığı proje kapsamında "Türk Dünyası Dijital Vatandaşlık" isimli ders programı geliştirilmiştir. Proje ilk aşamasında "Gençler Adriyatikten Çin Seddine Sürpriz Yolculuğa çıkmaya hazır mısınız?" sloganıyla duyuruya çıkmış ve dünyanın dokuz farklı bölgesinden yaklaşık 3500 üniversite öğrencisi başvuruda bulunmuştur. Bu öğrenciler aynılıklar ve benzerliklere odaklanan temalarla ilgili 14 haftalık zoom ve youtube üzerinden çevrimiçi eğitim almışlardır. Projede haftalık eğitimler yanı sıra önemli isimlerin katıldığı söyleşilerde gerçekleştirilmiştir.

Proje sürecinde öğrencilerin değerlendirilmesinde bütüncül değerlendirme kullanılmıştır. Öğrencilerin derse katılımları, final sınavından aldıkları notlar ve Türk Dünyası ile ilgili geliştirdikleri projeler değerlendirme araç ve yöntemi olarak kullanılmıştır. Bu projelerde öğrencilerden Türk dünyası ile ilgili bir sorunu ortaya koymaları, soruna çözüm getirmeleri ya da Türk dünyası ile ilgili pozitif bir içerik üretmeleri istenmiştir.

Proje sonunda başarılı öğrenciler bilim kampına alınmaktadır. Birinci dönem Bilim kampının "Yusuf Has Hacıp Bilim Kampı" adıyla Kırgızistan'da yapılması planlanmaktadır. Yine öğrencilere TURKPASS, tanıtım kartı, katılım belgesi ve sürpriz hediyeler verilmektedir.

Proje 2022 bahar döneminde Amasya Üniversitesi tarafından sürdürülecektir. Bu dönem aynı temalar üzerinden süreç devam edecektir. Bu dönem başarılı olan öğrencilerin Macaristan'da "Gül

Baba Bilim Kampı”na alınması planlanmaktadır. Yine “Türk Dünyasının Geleceğinin tasavvuru” konulu bilimsel toy düzenlenmesi planlanmaktadır.

 Proje sonucunda, eğitim programı, kısa film, bilimsel rapor, yayınlar, TURKPASS, Türk dünyası ile ilgili dijital içerikler ve uygulamalar geliştirilmesi çıktı olarak planlanmaktadır.

 Proje çıktılarının ise; lansman, sosyal medya paylaşımları, e-bülten ve paydaşlarla toplantılar ve arama motorlarına içerik üretim ve paylaşımı şeklinde yapılması planlanmaktadır.

 Proje ulusal basında en çok okunan haberler kategorisine girdiği gibi ülkemiz dışındaki basında da önemli biçimde yer almıştır.

 Sonuç olarak; Siyasi anlamda farklı devletler de yaşıyor olsalar da ortak geçmişe ve kültüre sahip, aydı dili konuşan insanların ortak vatandaşlık ve gelecek hedefi oluşturmalarına katkı sağlanacaktır. Bu ortak hedeften doğan birlikteliğin kültürel, ekonomik ve siyasi anlamda bir güç oluşturacağı aşikardır. Türk dünyasında oluşacak kültürel, ekonomik ve siyasi güç hem bölgesel hem de dünya barışına en üst düzeyde katkı yapacaktır. Bu anlamda Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı projesi bir çoban ateşi rolüne sahiptir.

Anahtar kelimeler:Türk Dünyası, Dijital Vatandaşlık, eğitim programı, vatandaşlık

1.2. Projenin arka planı/ Gerekçe

🗨️ Türk milleti şüphesiz ki insanlık tarihine yön veren, insanlık tarihini etkileyen en eski ve en önemli milletlerden biridir. Soyu Tevrat'tan ve İbn Haldun'dan nakledildiğine göre Hz. Nuh'un oğlu Yafes'in Türk adındaki oğluna dayanmaktadır (Kitapçı, 2001). Türkler dominant kavimler içerisinde olup, beyaz ırka mensupturlar. Ortaçağ kaynaklarında Türkler Turan tipini temsil eden Orta Asya, Maveraünnehir ve diğer yakın doğu Türkleri beyaz tenli, koyu parlak gözlü, değirmi yüzlü (ay yüzlü, badem gözlü), endamlı, sağlam yapılı erkek ve kadınlarıyla güzelliğe örnek insanlar topluluğu olarak nitelendirilmektedirler (Kafesoğlu, 1999). Türk kelimesi ilk defa Göktürkler zamanında kullanılmış olup, zamanla Türk soyuna mensup ve Türkçe konuşan bütün toplulukların genel adı olmuştur. Türk kelimesinin isim olarak türeyen, çoğalan; sıfat olarak güçlü, kuvvetli, olgun anlamına geldiği bilim adamları tarafından kabul edilmektedir. Türklerin anayurdu olarak Türkistan (Orta Asya) gösterilmektedir. Türkistan (Orta Asya)'nın neresi olduğuyla ilgili olarak bilim adamları arasında net bir görüş yoktur. Ancak yapılan araştırmalardan elde edilen veriler, coğrafi alan olarak Altay Dağları'nın kuzeybatısı, Tanrı Dağları'nın kuzeyi, Aral Gölü'nün çevresi ve Hazar Gölü'nün doğusu olduğunu ortaya koymaktadır (Şahin, 1999).

🗨️ Türkler, dünya üzerinde birden çok devlet kurmuş ve günümüzde dünyanın da gözünün olduğu coğrafyalarda hüküm sürmüş nadir milletlerden biridir. Bunun temel sebebi toplum olarak göçmen bir yapıya sahip olması ve özellikle tarihinde belirli dönemlerinde coğrafi mekân değişikliği yapmasından kaynaklandığı söylenebilir. Her millette olduğu gibi Türklerde de kültürü oluşturan temel öğelerden biri de mitolojidir. Türk mitosuna baktığımızda Türk tarihi bir soykırımla başlar. Bu soykırımın ilk görüleceği yer, efsanelerden biri olan kurttan türeyiş efsanesidir. Buna göre Türklerin hepsi Çinliler tarafından öldürülür. Yalnızca biri sağ kalır ve Türkler adı İdikut olan bu Türk'ten türerler. Destanlar ve efsaneler tarihi yansıtmaz, ama çeşitli sembollerle tarihi yansıtmaya yoluna giderler. Bu efsaneden anlaşılacağı üzere, Türkler tarihe kötü başlar. Türkler, tarihin ilk dönemlerinde Türkistan'da hayatını devam ettirirken, daha sonraki devirlerde Türkistan'dan ayrılıp, Anadolu'ya gelirler ve Anadolu'da etkileri günümüze kadar devam eden bir devlet vücuda getirirler (Buran, 2007:19-21). Bir göçler tarihi olan Türk tarihinde, Türkler farklı nedenlerden dolayı hep göçle iç içedir.

🗨️ Türk Dünyası, bazılarının göre 20. yüzyılın sonları ve 21. yüzyılda tüm Türk milletleri için kullanılan coğrafi ve kültürel bir kavramdır. Bu görüşe rağmen Türk Dünyasının sınırlarının hangi kriterlere göre (soy, dil, bağımsızlık vb.) belirleneceği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır.

🗨️ Günümüzde Türk Dünyası coğrafyası 17-130 doğu boylamları ile 30-65 kuzey enlemleri arasında Avrupa ile Asya kıtalarında orta kuşakta yer almaktadır. Bu koordinatlarda en doğusu ile en batısı arasında 452 dakikalık (7 saat 32 dakika) zaman farkı bulunmaktadır. En güney ve en kuzey uç noktaları arasında ise kabaca 3885 km mesafe bulunmaktadır. Türk Dünyası coğrafyasının en doğu ve kuzey noktasında Saha/Yakut Türkleri yaşamaktadır. Rusya'ya bağlı Saha/Yakut Özerk Cumhuriyetinin başkenti de olan Yakutsk şehri Lena ırmağının kenarında 62 kuzey, 130 doğu koordinatlarında yer almaktadır. Türk Dünyası coğrafyasının en güney ucunda Kaşkay Türkleri yaşamaktadır. İran'ın güneyinde Basra Körfezinin kuzey doğusunda Zağros dağları bölgesi Kaşkay Türklerinin yaşam alanıdır. Bölgenin en önemli şehri olan Şiraz 30 Kuzey

enlemi-52 doğu meridyeni koordinatlarındadır. Türk Dünyası coğrafyasının en batısında Balkan Türkleri yaşamaktadır. Bölgede Türk nüfusunun ve kültürünün yoğun olarak bulunduğu en batıdaki şehirlerden biri Bosna-Hersek cumhuriyetindeki Mostar şehridir (17 doğu meridyeni).

Türk Dünyası olarak tanımladığımız bu coğrafi sınırlar bağımsız Türk devletleri (Türkiye, KKTC, Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan ve Kırgızistan), Özerk Türk Cumhuriyetlerini (Doğu Türkistan, Tataristan, Çuvaş, Başkurdistan, Saha-Yakutistan, Altay, Karaçay, Gagauz, Balkar gibi) ve diğer devletler (İran- Irak- Suriye- Afganistan- Balkan ülkeleri gibi) içerisinde Türklerin yaşadığı coğrafyaları ifade eder. Bu coğrafi sınırların dışında kalsa da geçen yüzyıl ortalarında işçi göçü olarak özellikle Türkiye’den Orta ve Batı Avrupa ülkelerine gitmiş önemli bir Türk nüfusu bulunmaktadır. Türk Dünyasının coğrafi sınırları siyasi değil kültürel sınırlardır. Türk kültürünün hali hazırda canlı ve diri bir şekilde yaşatıldığı coğrafyaları ifade etmektedir. Türk dünyası kendi içerisinde coğrafi farklılıklar bakımında altı bölgeye ayrılabilir;

- Doğu Türkistan: (Çin, Moğolistan)
- Batı Türkistan: (Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan)
- Güney Türkistan: Afganistan
- Karadeniz’in Kuzeyi ve Rusya: (Moldova, Ukrayna, Rusya)
- Hazarın Güneyi ve Batısı: (Azerbaycan, Türkiye, İran, Irak, Suriye, KKTC)
- Balkan Türkleri: (Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Makedonya, Bosna, Kosova, Macaristan)

Türklerin yedi kıtaya yayılmış olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu geniş alan içinde bugün için yedi bağımsız ve çok sayıda yarı bağımsız ya da bağımlı Türk ülkeleri bulunur. Bu ülkelerin toplam yüzölçümü 4,899.178 km2’yi bulmaktadır. Rusya Federasyonu’ndaki özerk cumhuriyetlerin yüzölçümü ise 3,8 milyon km2 kadardır. Bunlara Türkiye ve Doğu Türkistan’ın da ilave edilmesiyle, Türk Dünyası’nın toplam alanı 12 milyon km2 ye ulaşır. Bu alan Avrupa kıtasının alanından hayli fazladır. Türk Dünyası’nın toplam nüfusu ise yaklaşık 260 milyon olarak ifade edilmektedir.

19. yüzyılın başlarında Yusuf Akçura’nın “Üç Tarz-ı Siyaset” makalesinde “Dış Türkler” konusu dikkatlere sunulmuş, “Tevhid-i Etrak” düşüncesiyle gün yüzüne çıkmıştır (Bozdoğan, 2008:15-27). Türkiye Cumhuriyeti Devleti yıllarında özellikle Türkistan’daki “Dış Türkler” konusu ile ilgili Atatürk’ün herkes tarafından bilinen aşağıdaki düşünceleri çok önemlidir:

“...Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprüleri sağlam tutarak. Dil bir köprüdür... İnanç bir köprüdür... Tarih bir köprüdür... Köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimiz içinde bütünleşmeliyiz. Onların bize yaklaşmasını beklememeliyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekir.” 29 Ekim 1933, Çankaya Köşkü

21 Aralık 1991 yılında gerçekleştirilen Alma Ata Zirvesi’nde, Bağımsız Devletler Topluluğu kurulması kararı alınır. Birlik’teki beş Türk devleti olan Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan bağımsızlıklarını ilan eder.

Türk dünyasında devletler ve diğer soydaşlar arasında kültürel, diplomatik ekonomik pek çok alanda ilişkiler devam etmektedir.

3 EKİM 2009'da Nahcivan anlaşması ile Türk Konseyi (Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi) kurulur. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye konseyin kurucu devletleridir. 2018 yılında Türk Keneşi olarak ismi değiştirilir. Özbekistan 2019'da üye olurken; Macaristan 2018 yılında, Türkmenistan ise 2021 yılında gözlemci üye olarak bu konseye katılır. Yine 12 Kasım 2021 tarihinde yapılan İstanbul zirvesinde Türk Konseyinin adı **Türk Devletleri Teşkilatı** olarak değiştirilir.

Türk Devletleri Teşkilatı tarafından "2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi" yayınlanır. Bu belge Türk dünyası için çok çok önemli stratejileri barındırmaktadır.

Yukarıda açıklandığı gibi, dünyanın farklı yerlerinde varlıklarını sürdüren Türkler birbirleriyle hiçbir zaman bağlarını koparmamışlardır. Birliktelik, bazı olumsuz durumlarla karşılaşılmasına rağmen doğal olarak devam etmiştir. Türkiye'de Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda gençlerin Türk Dünyasına ilişkin farkındalıklarının düşük olduğu görülmektedir (Topal ve Sezer, 2016).

Bölünmüşlüklere rağmen, toprak anlamında bütünleşme olmasa bile aynılıkları ve benzerlikleri olan Türklerin eğitim, kültür, tarih, ekonomi gibi alanlarda ortak paydada hareket etmeleri çok önemlidir. Bu anlamda romantik bir düşünceye sahip olmadan ortak paydada hareket edebilme kapasitesinin gelişimi için Atatürk'ün de belirtmiş olduğu dil, tarih, eğitim ve ekonomi alanlarında **kültürel** köprülerin kurulması gerekmektedir. İsmail Gaspıralı'nın "Dilde, Fikirde, İşte Birlik" düsturu bu noktada çok önemlidir. Gaspıralı'nın fikrinin gerçekleşmesinde "eğitim" anlamında birliktelik önemlidir. Eğitimde birliğin en önemli unsurlarından biri de ortak eğitim programları geliştirilmesidir.

Türk Dünyasında ortak paydada hareket edebilme kabiliyetinin gelişmesine katkı sağlamak için "Türk Dünyası Ortak Vatandaşlığı" proje fikri ortaya çıkmıştır. Bu fikir bağlamında projenin ilk aşaması tamamlanmış ve "Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı" ismiyle ikinci proje süreci başlatılmıştır.

Projenin ilk aşaması Emrullah Efendi'nin "Tuğba Ağacı nazariyesi" dikkate alınmıştır. Bu nazariyeye göre bu tür faaliyetler yukarıdan yani üniversitelerden başlatılmalıdır. Bun nedenle ilk olarak üniversite gençleri üzerinde başlatılmıştır. Bir sonraki aşamada diğer kademelerde ve yetişkinler üzerinde çalışmalar gerçekleştirilecektir.

21. yy küreselleşme ve teknolojik dönüşümün etkisi altında vatandaşlık kavramı üzerine yeni tartışmaların yaşandığı bir yüzyıldır. Bu süreçte "anayasal vatandaşlık, dünya vatandaşlığı, Avrupa vatandaşlığı ve dijital vatandaşlık" gibi yeni kavramlar ortaya çıkmıştır (Ersoy, 2013, s. 70).

Bu anlamda dijital vatandaşlık üzerine odaklanılmıştır. Teknoloji doğru ve insanoğlu için yararlı kullanıldığı zaman ancak ete kemiğe bürünebilir. Günümüz teknolojisinin belki de en

belirgin özelliği vatandaşlığın artık dijital dünyaya aktarılmış olmasıdır (Sönmez, 2019, s. 1762). Dijital vatandaşlık, en genel kapsamda teknoloji kullanımına ilişkin davranış normları olarak ifade edilmektedir. Tam da bu noktada Türk dünyası açısından önem arz eden Türk dünyasının gelecek kuşaklarını birleştirecek olan Türk dünyası dijital vatandaşlık uygulamaları artık kullanılmaya başlanmalıdır. Yapılan uygulamalar başta eğitim olmak üzere bütün alanlara yayılmalıdır. Dijital vatandaşlığın alt boyutları olan dijital erişim, dijital ticaret, dijital iletişim, dijital okuryazarlık, dijital etik, dijital hukuk, dijital güvenlik, dijital sağlık ve dijital haklar-sorumluluklar Türk dünyası dijital vatandaşlık uygulaması için harekete geçiriliyor olması önemlidir (Sönmez ve Ünver, 2020). Türk dünyası dijital vatandaşlık çalışmaları eğitimde birlik gelecekte birlik düşünceleri ile yapılması geleceğe köprü olacaktır. Çünkü dijital Türk dünyası vatandaşlığı dijital dünyanın sınırları kaldırdığı günümüzde artık hedefleri bir olan Türk dünyasının birlik ve beraberliğinin teminatı haline gelecektir.

“Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı” terimi ilk olarak zihinlerde siyasi bir kimlik olarak algılanabilir. Ancak buradaki amaç, siyasi olarak bağımsız olan Türk Devletlerini kapsasa da dünya üzerindeki diğer Türk soylu halkları da içeriğine alabilecek nitelikte geniş bir perspektife sahip bir projedir. Burada öncelik eğitim faaliyetleri çerçevesinde bir birliktelik oluşturarak yılların vermiş olduğu kültürel bağı sistematik hale getirme çabası olarak nitelendirilebilir. Söz konusu projenin, sadece üniversiteler bazında, yani akademik çerçeveden ziyade sosyal ve kültürel özellikte değerlendirmede bulunabilecek bir yapıda olması önemlidir.

Bu proje kapsamında hazırlanan eğitim programı vasıtasıyla gençlerin farklılıklar yerine aynılıklar, benzerlikler noktasında ortak payda da hareket etme kabiliyetinin geliştirilmesine çalışılmaktadır. Türk dünyasından her gencin “aynılıklarımız, benzerliklerimiz var aslında biz aynıymışız!!!” düşüncesine sahip olması beklenmektedir. Bu bağlamda geleceğe yön verecek üniversite öğrencilerinin farklı kültürlerle ilişkin bakış açısı kazanabilmeleri, yalnızca kendi kültürünü değil aynı zamanda karşı kültürleri de anlayarak, kültürler arasındaki sadece farklılıkları değil, aynı zamanda aynılıkları, benzerlikleri de kavrayabilmeleri için çalışmaların yapılmasının önem kazandığı söylenebilir.

Bu amaç doğrultusunda proje kapsamında, üniversitelerde seçmeli ders olarak okutulmak üzere “Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı” isimli bir ders programı geliştirilmiştir. Bu ders programı bağlamında çok sayıda etkinlik gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Sonuç olarak; Türk Dünyası birlik içinde olmak, güçlü olmak zorundadır. Türk Dünyasındaki güçlü bir ilişkinin 21. yüzyıldaki tüm siyasal dengeleri etkileyeceği de aşîkârdır. Bu anlamda Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı projesi bir çoban ateşi rolüne sahiptir.

1.3. Projenin amacı

☞ Bu proje üç aşamalıdır. Birinci aşaması “Türk Dünyası Ortak Vatandaşlığı” tamamlanmıştır. İkinci aşaması “Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı”; üçüncü aşaması üniversite dışı eğitim kademelerinde seçmeli ders ve dördüncü aşaması ise halka yönelik farkındalık faaliyetleri olarak planlanmıştır.

☞ Bu anlamda ikinci aşamayı kapsayan bu projenin genel amacı; farklı coğrafyalarda yaşayan, farklı tarih ve kültürel değerlere sahip olan gençlerin aynılıklar ve benzerlikler temelli kültürel kodlar esasında kültürel bir birlikteliğe yönelik anlayışlarını dijital bir bağlamda, dijital kültür içerikleri ile geliştirmektir. Başka bir deyişle, farklı bölgelerde yaşayan Türklerin kültürel anlamda aynılıklar ve benzerliklerinin farkına varmasını sağlayarak dijital bir vatandaşlık bilinci oluşturmak ve dolayısıyla Türk dünyasının geleceğinin tasavvurunda ortak paydada hareket etme kapasitelerinin gelişimine katkı sağlamaktır. Proje kapsamında Türk Dünyasına ve kültürüne ilgi duyan diğer kültürlerden gençlerinde katılması amaçlanmaktadır. Bu şekilde Türk Kültürünü diğer kültürde yaşayan gençlere tanıtmaya imkanı da olacaktır.

Bu projenin özel hedefleri ise aşağıdaki gibidir:

- Gençlerin, Türk Dünyası hakkında bilişsel ve duyuşsal farkındalıklarını geliştirmek
- Gençlerin bilişsel haritalarını değiştirmek varsa önyargılarını değiştirmek
- Gençlerin aynılıkları, benzerliklerin farkına varmasını sağlamak
- Gençlerin kültüre ait ortak ve temel değerleri kazanmalarını sağlamak
- Gençlerde temel becerileri geliştirmek (ekiple çalışma, liderlik..)
- Gençlerin Türk Dünyası ile ilgili konularda düşüncelerini teşvik etmek
- Türk Dünyası birliğinin oluşumu ve geleceği konusundaki tartışmalarda yer almalarını sağlamaktır.

Nihai amaç:

Eğitim yoluyla İsmail Gaspıralı'nın “Dilde, Fikirde ve İşte Birlik” düsturunun gerçekleşmesine katkı sağlamaktır.

1.4. Yaygın etkisi ve önemi

Türk dünyası açısından önemi:

- Türk Dünyası 2040 vizyon belgesinde “Ortak Türk Tarihi, kültürü, dili, edebiyatı ve coğrafyası ile ilgili bilimsel ve analitik araştırmaları yoğunlaştırma ve Üye Devletlerdeki okul programlarında bu konulara ilişkin olarak yer alan seçmeli dersleri destekleme” amacı konulmuştur. Bu proje bu amaca doğrudan hizmet etmektedir. Bu anlamda bu proje Türk Dünyası 2040 Vizyon belgesine katkı sağlayabilecektir.
- Birleşerek yükselmek, yükselerek birleşmekten iyidir. Türk Dünyası birlik içinde olmak, güçlü olmak zorundadır. Bu proje Türk milletlerinin birleşerek yükselmesine katkı sağlayabilecektir.
- Türk Dünyasındaki güçlü bir ilişkinin 21. yüzyıldaki tüm siyasal dengeleri etkileyeceği de aşîkârdır. Bu anlamda Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı projesi bir çoban ateşi rolüne sahiptir.
- Sürdürülebilir işbirliğinin oluşturulması sağlanır
- Toplumlar arasında önyargıların azaltılmasına katkı sağlayacaktır.
- Türk Dünyası ile ilgili gelecekte yapılacak çalışma veya projelere zemin oluşturmaya (platform, ağ, proje pazarı, spor vs) katkı sağlayacaktır.
- Güçlü ve yenilikçi stratejiler geliştirmeye katkı sağlayacaktır.
- Dijital devrimle beraber internet, kamuda ve özel alanlarda bireylerin ilişkilerindeki ve sosyal yaşamlarındaki davranış kalıplarını değiştirdi ve değiştirmeye devam ediyor. Kullanıcılara sanal ortamda kimlik ve statü sunan “dijital habitus” Bourdieu’nün “habitus”a özgü bir kültürleşme sürecidir. Sosyal medya, bireylerin kimliklerini oluşturmada insanlığın ortak belleği kültürün içeriklerinden ve değerlerinden sınırlı bir şekilde faydalanan ve birkaç kişinin belirlediği yapılandırılmış teknolojik zemini içerisinde benlik ve kimlik oluşturmaya çalışan bireylere sanal kimlik, benlik ve statü sunan yeni ortamlardır. Bu anlamda bireylere kendi kültürleriyle aidiyet kurabilecekleri sosyal platformlarda içerikler üretilmesi sağlanacaktır. Bu süreçlerde ortaklık konusunda çok önemlidir.

- Timisi'nin (2005, s,92) ifade ettiği gibi, iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişimden etkilenen kültür dünyasında, artık dijital sistemler ve onun kuralları hüküm sürmektedir. Sayılar, kullanıcı profilleri, imajlar, imgeler ve dijital terminoloji tarafından yapılan dijital kültür, sosyal ağlarda takip edilebilmektedir. Her simgesel ortam gibi kendi kodlama ve kod açıklama biçimleri ve kendi diline sahip olan böylesi bir sanal ortamda benzeşimi mükemmelleştiren şey, yeni toplumsal ve kültürel kodların üretilmesidir. Burada bahsedilen yeni toplumsal ve kültürel kodlar bu proje kapsamında da kullanılacaktır.

Proje ortağı paydaşlar açısından önemi:

- Paydaşların tanınırlığına katkı sağlayacaktır.
- Paydaşlar arası başka işbirliklerini geliştirebilecektir.

Diğer

- Proje 2022 döneminde Türk kültürüne ilgi duyan diğer kültürlerden gençlerin katılım sağlanmasına yönelik yaklaşımlar olacaktır. Bu şekilde Türk kültürüne karşı tutum ve algılarda pozitif etki yaratılabilecektir.

1.5. Elde Edilmesi Beklenen Çıktılar

Çalışma kapsamında elde edilmesi planlanan çıktılar aşağıdaki gibidir.

Çıktı Türü	Öngörülen Çıktı (lar)
Eğitim programı	Türk Dünyası Dijital vatandaşlığı ile ilgili eğitim programı oluşmuş olacaktır.
Kısa film	Gençlerin kazanımlarının anlatıldığı bir kısa film
Rapor	Çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar bilimsel bir rapor olarak yayınlanacaktır.
Bilimsel makaleler	Çalışma sonucunda uluslararası endeksli dergilerde bilimsel makale yayınlanacaktır.
Türk Dünyası Öğrenci Pasaportu (TURKPASS)	Öğrencilerin bilgi, becerilerini, yeterliliklerini ve deneyimlerini Türk Dünya'sının her yerinde anlaşılır ve tutarlı bir şekilde anlatmaya yardımcı olacak bir pasaportları olması planlanmaktadır. Türk Dünyası Öğrenci Pasaportunda öğrenciler a) bilgi ve becerilerini, b) Türkçe'nin farklı lehçeleriyle ilgili dil yeterliliklerini ve c) Türk Dünyası ülkelerindeki hareketlilik deneyimlerini, pasaportlarında sergileyebilirler. Türk Dünyası Öğrenci Pasaportu, Europass Dil Pasaportu ile benzer özellikler taşımakla birlikte Türk Dünyası'nda yer alan ülkelerdeki öğrencilerin üniversitede ve bilim kamplarında edindikleri akademik, kültür ve dil deneyimlerine odaklanmaktadır. Öncelikle, TURKPASS bu öğrencilerin değişik Türk lehçelerindeki dil yeterliliği ile ilgili genel bilgileri içerir. Bu anlamda bir dil portfolyosu görevi görmektedir. Ayrıca, TURKPASS öğrencilerin Türk Dünyası'nda serbest dolaşım süreçlerini kolaylaştırır, onları hareketliliğe teşvik eder ve kültürel deneyimleri hakkında bilgileri de eklemesini sağlar.
Türk dünyası ile ilgili dijital içerikler	Türk dünyasında proje konusunda kodlarla ilgili dijital içerik tasarımları yaptırılacaktır. Buna yönelik yarışmalar düzenlenerek yarışmalarda seçilen dijital tasarımlar ve içerikler kamu ve özel kurumların dijital sayfalarında kullanılabilecektir. Moodle üzerinde kalacak olan ders sunumları da önemli dijital içerikler olacaktır .
Aplikasyonlar	Yenilikçi stratejiler kapsamında dijital kültürün sunduğu bilgiye ulaşılabilirlik anlamında kültürel unsurların yer aldığı sürdürülebilir uygulamalı web ara yüzleri oluşturulup, mobil telefonlar için kültürel içerikli uygulamalar bu proje kapsamında hem yapılıp hem de gençlere yaptırılacaktır.

1.6. Paydaşlar

TÜRKİYE		
1. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	14. Gebze Teknik Üniversitesi	27. Kilis 7 Aralık Üniversitesi
2. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	15. Gümüşhane Üniversitesi	28. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
3. Amasya Üniversitesi	16. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	29. Necmettin Erbakan Üniversitesi
4. Anadolu Üniversitesi	17. Iğdır Üniversitesi	30. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
5. Atatürk Üniversitesi	18. İnönü Üniversitesi	31. Nişantaşı Üniversitesi
6. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	19. İstanbul Ticaret Üniversitesi	32. Ondokuz Mayıs Üniversitesi
7. Balıkesir Üniversitesi	20. İstanbul Üniversitesi	33. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
8. Biruni Üniversitesi	21. İzmir Demokrasi Üniversitesi	34. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
9. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	22. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	35. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
10. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	23. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	36. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
11. Fırat Üniversitesi	24. Karabük Üniversitesi	37. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
12. Gazi Üniversitesi	25. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	38. Yalova Üniversitesi
13. Gaziantep Üniversitesi (Koordinatör Üniversite)	26. Kars Kafkas Üniversitesi	
KIRGIZİSTAN		
1. Batıralı Sıdıkov Kırgız-Özbek Uluslararası Üniversitesi	4. Kırgız Devlet Beden Eğitimi ve Spor Akademisi	7. Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi (Koordinatör Üniversite)

2. İşenali Arabayev Kırgız Devlet Üniversitesi	5. Oş Beşeri Bilimler Pedagoji Enstitüsü	8. Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi
3. Kasım Tınıstanov Isık-Göl Devlet Üniversitesi	6. Oş Devlet Üniversitesi	9. Yusuf Balasagın Kırgız Milli Üniversitesi
AZERBAIJAN		
1. Azerbaycan Devlet Beden Terbiyesi ve İdman Akademiyası	5. Azerbaycan Üniversitesi	8. Qerbi Kaspi Üniversitesi
2. Azerbaycan Devlet Pedagojik Üniverstesi	6. Bakü Devlet Üniversitesi	9. Azerbaycan Teknik Üniversitesi
3. Azerbaycan Respublikası İdareçilik Akademiyası	7. Bakü Slavyan Üniversitesi	10. İqtisad Üniversitesi
4. Azerbaycan Turizm ve Menecmentlik Üniversitesi		11. Milli Bilimler Akademisi
		12. Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi
KAZAKİSTAN		
1. Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi	4. Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi	6. L.N. Gümilev Avrasya Milli Üniversitesi
2. El Farabi Üniversitesi	5. Korkut Ata Kızıl Orda Üniversitesi	7. Miras Üniversitesi
3. H. Dosmukhametov Aıtrau Üniversitesi		
ÖZBEKİSTAN		
1. BERDAK Karakalpak Devlet Üniversitesi	5. Semerkant Devlet Yabancı Diller Enstitüsü	8. Ürgenç Devlet Üniversitesi
2. Fergana Devlet Üniversitesi	6. Taşkent Devlet Doğu Bilimleri Üniversitesi	9. Yunus Recebi Özbek Milli Müziği Sanatı Enstitüsü
3. NİZAMİ Taşkent Devlet Pedagoji Üniversitesi	7. Özbekistan Devlet Sanat ve Medeniyet Enstitüsü	10. Zehriddin Muhammed Babür Andican Devlet Üniversitesi
4. Özbekistan Devlet Cihan Dilleri Üniversitesi		11. Özbekistan Devlet Sanat ve Medeniyet Enstitüsü'nün Fergana bölgesi Şubesi

KUZEY MAKEDONYA	KOSOVA	RUSYA FEDERASYONU
Uluslararası Vizyon Üniversitesi	Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi	Dağıstan Devlet Pedagoji Üniversitesi
KERKÜK	NAHCIVAN	TEBRİZ
Türkmeneli İşbirliği ve Kültür Vakfı	1. Nahçıvan Üniversitesi 2. Nahçıvan Devlet üniversitesi 3. Nahçıvan Muallimler Enstitüsü 4. Nahçıvan İlimler Akademisi	Görüşmeler devam ediyor.
KKTC	UKRAYNA	
Kıbrıs İlim Üniversitesi	Türk- Turan derneği	

1.7. Çalışma Ekibi

TÜRKİYE
Prof. Dr. Abdullah Selçuk KURBANLI (Konya Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Adem SEZER (Uşak Üniversitesi)
Prof. Dr. Adnan ÖMERUSTAOĞLU (Biruni Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet DEMİRTAŞ (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)
Prof. Dr. Artay YAĞCI (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Bayram NAZIR (Gümüşhane Üniversitesi)
Prof. Dr. Cengiz BATUK (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Çağatay KILINÇ (Karabük Üniversitesi)
Prof. Dr. Dinçer KOÇ (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Dünder YENER (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdal BAY (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Erkan GÖKSU (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Hakan AKDAĞ (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Haşim AKÇA (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüseyin MUŞMAL (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim DEMİRTAŞ (Iğdır Üniversitesi)
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Kaya YILDIZ (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet AK (Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Ali YILDIRIM (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet KOBYA (Gebze Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Mücahit COŞKUN (Karabük Üniversitesi)
Prof. Dr. Neslihan DURAK (İnönü Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer Faruk Sönmez (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Prof. Dr. Recai KUŞ (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKÇI (Kastamonu Üniversitesi)
Prof. Dr. Soner ÖZGEN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Şakir DİNÇŞAHİN (İstanbul Gedik Üniversitesi)
Prof. Dr. Turan GÖKÇE (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Yücel ÖKSÜZ (Amasya Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet ŞAHİN (Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi)
Doç. Dr. Akın TEKCAN (Amasya Üniversitesi)
Doç. Dr. Alpaslan Gözler (Erciyes Üniversitesi)
Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)

Doç. Dr. Aslıhan Selcen BİNGÖL (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Ceren YEGEN (Mersin Üniversitesi)
Doç. Dr. Cihan BAYINDIRLI (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç. Dr. Elvin YILDIRIM (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Doç. Dr. Emrah CİNKARA (Gaziantep Üniversitesi)
Doç. Dr.ERCÜMENT YILDIRIM (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
Doç. Dr. Erkan AKGÖZ (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Fikret GÜLAÇTI (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Doç. Dr. Gürol YOKUŞ (Sinop Üniversitesi)
Doç. Dr. Harun CEYLAN (Yalova Üniversitesi)
Doç. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)
Doç. Dr. Kürşat YILDIRIM (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet KARA (Amasya Üniversitesi)
Doç. Dr. Recep KAHRAMANOĞLU (Gaziantep Üniversitesi)
Doç. Dr. Serhat KÜÇÜK (Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Doç. Dr. Serkan SAY (Mersin Üniversitesi)
Doç. Dr. Süleyman Barbaros YALÇIN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Tuba TOMBULOĞLU (Mersin Üniversitesi)
Doç. Dr. Yaşar KOP (Kars Kafkas Üniversitesi)
Doç. Dr. Yener ÖZEN (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL (Gazi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ayna ASKEROĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Engin CAN (Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gökmen KANTAR (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Yavuz ÖZTÜRK (Mersin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Levent YIKICI (Gaziantep Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Aykuthan ULUSOY (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şenol Mail PALA (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Turgay DÜĞEN (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Volkan KUKUL (Amasya Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zebiniso KAMALOVA (İstanbul Ticaret Üniversitesi)
Dr. Öğr. Gör. Öncel SENCERMAN (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi)
Dr. Kürşad ÖZKAYNAR (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Dr. Tuğrul Alpaslan DAMGACI (Gaziantep Üniversitesi)
Dr. Uğur Ferhat ERMİŞ (Amasya Üniversitesi)
Dr. Fadıl ŞİRAZ (MEB)
Öğr. Gör. Çetin TOPUZ (Selçuk Üniversitesi)
Öğr. Gör. Deniz ÇELİK (İstanbul Üniversitesi)
Öğr. Gör. Fatih YURTTAŞ (Nişantaşı Üniversitesi)
Öğr. Gör. Gökhan YALÇIN (Konya Teknik Üniversitesi)
Öğr. Gör. Kadir AKPINAR (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi)
Öğr. Gör. Yunus Emre CİLOŞOĞLU (Amasya Üniversitesi)
Arş. Gör. Ömer ARSLAN (Amasya Üniversitesi)
Özlem NALBANTBAŞI (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
Hamza KILIÇ (Toprakkale Şehit İbrahim Etiz Anadolu Lisesi)
Gülsüm KARAMAN (İstanbul Gedik Üniversitesi)
Şahsenem Şuhretkızı BATIROVA (Ardahan Üniversitesi)
Osman Kepenek

Okan IŞIK
Araş. Gör. Sinan Akdağ (Atatürk Üniversitesi)
AZERBAIJAN
Cafer Memmedoğlu CAFEROV (Azerbaycan Devlet Pedagojik Üniversitesi)
Dr. Konul MEMMEDOVA (Azerbaycan Üniversitesi)
Yusuf KASIMOV (Azerbaycan Üniversitesi)
Prof. Dr. Ramiz ASKER (Bakü Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Rafik NOVRUZOV (Bakü Slavyan Üniversitesi)
Naile KELETERLİ (Azerbaycan Devlet Beden Terbiyesi ve İdman Akademiyası)
Yusuf AĞAYEV (Azerbaycan Respublikası İdareçilik Akademiyası)
Doç. Dr. Vugar NAZAROV (Azerbaycan Turizm ve Menecmentlik Üniversitesi)
Elmir BADALOV (Qerbi Kaspi Üniversitesi)
KIRGIZISTAN
Dr. Kadir AĞGÜN (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BEŞE (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Doç. Dr. Alpaslan AŞIK (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Doç. Dr. Oktay ÖZGÜL (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Dr. Bülent NAMAL (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Azizbek USUBALIYEV (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Günhan KAYHAN (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Meerim UYÇUBEK KIZI (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Cumagül NURAKUN KIZI (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Medina KADIRBEKOVA (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Alişer İBRAGİMOV (Türkiye-Kırgızistan Manas Üniversitesi)
Aida BALTABAEVA (BATIRALI SIDIKOV Kırgız-Özbek Uluslararası Üniversitesi)
Öğr. Gör. İndira İmanakunova (KASIM TINISTANOV Isık-Göl Devlet Üniversitesi)
Dr. Nurmira ABDIBEKOVA (Kırgız Devlet Beden Eğitimi ve Spor Akademisi)
Prof. Dr. Marat SARALAYEV (Kırgız Devlet Beden Eğitimi ve Spor Akademisi)
Baatırbek AKILBEKOV (Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi)
Prof. Dr. Bakıtbek CAYLOOBAEV (YUSUF BALASAGIN Kırgız Milli Üniversitesi)
KAZAKISTAN
Doç. Dr. Dinara MAZHİTOVNA (ABAY Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi)
Kospagambetova NURZHAMAL (ABAY Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Karlygash Ashirkhanova (H. DOSMUKHAMEDOV Atrau Üniversitesi)
ÖZBEKİSTAN
Muhsinov Avazmuhammet Nosiroviç (Taşkent Devlet Doğu Bilimleri Üniversitesi)
Dr. Egamberdiyeva Gulnoza Abdurahmanovna (NİZAMİ Taşkent Devlet Pedagoji Üniversitesi)
İsmoilov Omilhon (NİZAMİ Taşkent Devlet Pedagoji Üniversitesi)
Madumuradova Munisa (Özbekistan Devlet Sanat ve Medeniyet Enstitüsü'nün Fergana bölgesi Şubesi)
Alimova Holida Shuhratovna (Özbekistan Devlet Cihan Dilleri Üniversitesi)
Karabayeva Nargiza Maşrabovna (YUNUS RECEBİ Özbek Milli Müziği Sanatı Enstitüsü)
Doç. Dr. Orazbayev Gayret Orazaliyev (Ürgenç Devlet Üniversitesi)
Muzrapov Holmuhammet Fayzullayev (Semerkant Devlet Yabancı Diller Enstitüsü)
Şaniyazov Şakimerdan Olcabayev (BERDAK Karakalpak Devlet Üniversitesi)
Dr. A. Ferhat ŞARABİDİNOVİÇ (ZEHRİDDİN MUHAMMED BABÜR Andican Devlet Üniversitesi)
Nişanov Cihangir (Fergana Devlet Üniversitesi)
Said Muhammad Toyçiboyzade (Fergana Devlet Üniversitesi)

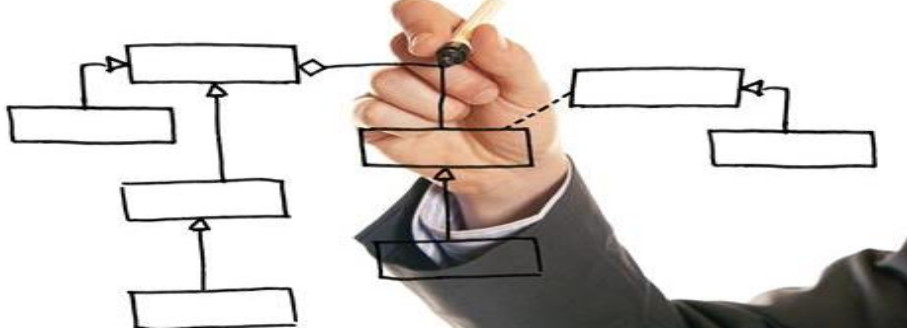
KOSOVA CUMHURİYETİ
Doç. Dr. Soner YILDIRIM (Ukshin Hoti Prizren Üniversitesi)
KERKÜK BÖLGESİ
Dr. Sabah AHMET (Kerkük Üniversitesi)
KKTC
Doç. Dr. Mehmet Necati CİZRELİOĞULLARI (Kıbrıs İlim Üniversitesi)
KUZEY MAKEDONYA
Prof. Dr. Mensur NUREDİN (Uluslararası Vizyon Üniversitesi)
NAHÇIVAN
Recep CAFARLI (Naxçıvan Üniversitesi)
Çapay Quliyev (Nahçıvan Devlet Üniversitesi)
Günay Fərəcova (Nahçıvan Muallimler Enstitüsü)
IRAK
İbrahim QASSAB (Türkmeneli İşbirliği ve Kültür Vakfı)
UKRAYNA
Uzm. Dr. Turan TOSUN (Ukrayna-Türk Turan Derneği)

Proje Danışmanlar

1) Hacettepe Üniversitesi	Prof. Dr. Özcan DEMİREL
2) Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi/Türkiye	Prof. Dr. İsmail DEMİRCİOĞLU
3) Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (Koordinatör Üniversite)	Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN
Gaziantep Üniversitesi (Koordinatör Üniversite)	Prof. Dr. Arif ÖZAYDIN
4) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT
5) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Prof. Dr. Ekrem KALAN
6) Amasya Üniversitesi	Prof. Dr. Süleyman ELMACI
7) Anadolu Üniversitesi	Prof. Dr. Fuat ERDAL
8) Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr. Ömer ÇOMAKLI
9) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Prof. Dr. Osman Selçuk ALDEMİR
10) Balıkesir Üniversitesi	Prof. Dr. İlter KUŞ
11) Biruni Üniversitesi	Prof. Dr. Adnan YÜKSEL
12) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Prof. Dr. Adem KORKMAZ
13) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Prof. Dr. Akın LEVENT
14) Fırat Üniversitesi	Prof. Dr. Fahrettin GÖKTAŞ
15) Gazi Üniversitesi	Prof. Dr. Musa YILDIZ
16) Gebze Teknik Üniversitesi	Prof. Dr. Muhammed Hasan ASLAN
17) Gümüşhane Üniversitesi	Prof. Dr. Halil İbrahim ZEYBEK
18) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Prof. Dr. Hasan KAYA
19) Iğdır Üniversitesi	Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA
20) İnönü Üniversitesi	Prof. Dr. Ahmet KIZILAY
21) İstanbul Ticaret Üniversitesi	Prof. Dr. Yücel OĞURLU
22) İstanbul Üniversitesi	Prof. Dr. Mahmut AK
23) İzmir Demokrasi Üniversitesi	Prof. Dr. Bedriye TUNÇSİPER
24) Karabük Üniversitesi	Prof. Dr. Refik POLAT
25) Kars Kafkas Üniversitesi	Prof. Dr. Hüsnü KAPU
26) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Prof. Dr. Niyazi CAN
27) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Prof. Dr. Namık AK
28) Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Prof. Dr. Mustafa Doğan KARACOŞKUN
29) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Prof. Dr. Hüseyin ÇİÇEK
30) Necmettin Erbakan Üniversitesi	Prof. Dr. Cem ZORLU
31) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Prof. Dr. Hasan USLU
32) Nişantaşı Üniversitesi	Prof. Dr. Şenay YALÇIN
33) Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Prof. Dr. Yavuz ÜNAL
34) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Prof. Dr. Turgay UZUN
35) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Prof. Dr. Mehmet SARIBIYIK
36) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Prof. Dr. Alim YILDIZ
37) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	Prof. Dr. Mümin ŞAHİN
38) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Prof. Dr. Bünyamin ŞAHİN
39) Yalova Üniversitesi	Prof. Dr. Suat CEBECİ
40) İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Prof. Dr. Saffet KÖSE
41) Batıralı Sıdıkov Kırgız-Özbek Uluslararası Üniversitesi	Prof. Dr. Çatkalbay Rayımbayev
42) Kasım Tınıstanov Isık-Göl Devlet Üniversitesi	Doç. Dr. Askarbek İMANBAYEV
43) Kırgız Devlet Beden Eğitimi ve Spor Akademisi	Doç. Dr. Saitdin AZİZBAYEV

44) Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi	Prof. Dr. Asılбек AYDARALİYEV
45) Yusuf Balasagın Kırgız Milli Üniversitesi	Doç. Dr. Kanat SADIKOV
46) İşenali Arabayev Kırgız Devlet Üniversitesi	Prof. Dr. Tölöbek ABDIRAKHMANOV
47) Oş Devlet Üniversitesi	Prof. Dr. Kudayberdi KOCOBKOV
48) Oş Beşeri Bilimler Pedagoji Enstitüsü	Prof. Dr. Bekmurza ZULUEV
49) ABAY Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi	Dr. Takir Ospanoviç BALIKBAYEV
50) H. Dosmukhametov Atırau Üniversitesi	Prof. Dr. Salamat İDİRİSOV
51) Azerbaycan Turizm ve Menecmentlik Üniversitesi	Prof. Dr. İlham MEDETOV
52) Azerbaycan Respublikası İdareçilik Akademiyası	Prof. Dr. Uryan ELEKBEROV
53) Azerbaycan Devlet Beden Terbiyesi ve İdman Akademiyası	Fuad HACİYEV
54) Bakü Devlet Üniversitesi	Elçin Babayev
55) Azerbaycan Devlet Pedagojik Üniverstesi	Prof.dr. Cafer Memmedoğlu Caferov
56) Bakü Slavyan Üniversitesi	Doc. Anar Nağıyev
57) Naxçıvan Üniversitesi	Doc.Nurlana Aliyeva
58) Qerbi Kaspi Üniversitesi	Prof.dr.Hussein Baghirov
59) Azerbaycan Üniversitesi	Dr. Saadat Namigkızı ALİYEVA
60) Taşkent Devlet Doğu Bilimleri Üniversitesi	Gülçehre Şavkatovna RİHSİYEVA
61) Nizami Taşkent Devlet Pedagoji Üniversitesi	Şavkat Safaroviç ŞARİPOV Alişer Yusubcanoviç UMAROV
62) Özbekistan Devlet Cihan Dilleri Üniversitesi	Uluğbek Botiroviç AZİZOV
63) Yunus Recebi Özbek Milli Müziği Sanatı Enstitüsü	Ozodbek Ahmadoviç NAZARBEKOV
64) Ürgenç Devlet Üniversitesi	Bahrom İsmoiloviç ABDULLAYEV
65) Semerkant Devlet Yabancı Diller Enstitüsü	İlhom Madaminoviç TUHTASİNOV
66) Berdak Karakalpak Devlet Üniversitesi	Ahmed Mambetkarimoviç REYMOV
67) Zehriddin Muhammed Babür Andican Devlet Üniversitesi	Akramcan Sultanmuradoviç YULDAŞEV
68) Fergana Devlet Üniversitesi	Ravşan Hasanoviç MAKSUDOV
69) Dağıstan Devlet Pedagoji Üniversitesi	Prof. Dr. Nariman ASVAROV
70) Uluslararası Vizyon Üniversitesi	Prof. Dr. Fadıl HOCA
71) Kıbrıs İlim Üniversitesi	Prof. Dr. Lale Ayşegül BÜYÜKGÖNENÇ
72) Nahçıvan Devlet Üniversitesi	Elbrus İsayev
73) Nahçıvan Muallimler Enstitüsü	Çapay Quliyev (Rektör Yar.)

2. YÖNTEM

Bu çalışmada yöntem olarak sosyal bilimlerde sıklıkla tercih edilen yöntemlerden biri olan eylem araştırması kullanılmıştır. Alan yazın incelendiğinde eylem araştırmasının farklı tanımlarının olduğu; fakat ortak nokta olarak eylem araştırmasının temelinde uygulamayı iyileştirme kavramının yer aldığı görülmektedir (Aksoy, 2003). Örneğin, Calhoun'un (2002) çalışmasında eylem araştırması eğitimcilerin uygulamaları iyileştirmek ve bilgilendirme amaçlı sistematik ve sürekli yürütülen bir araştırma türü olarak tanımlanmaktadır. Özellikle uygulamada yerel sorunlar yaratabilecek veya tek doğrunun bulunmadığı konularda eğitim uygulayıcılarının eylem araştırması ile elde edecekleri veriler uygulamada daha sağlıklı kararların alınması ve alınan kararlar doğrultusunda eyleme geçilmesini sağlayabilir (Aksoy, 2003). Eylem araştırmaları içerisinde ise teknik/bilimsel/işbirlikçi eylem araştırması tasarımı tercih edilmiştir. Berg (2001), daha önceden belirlenmiş kuramsal bir çerçeve içerisinde bir uygulamayı test etmek ya da değerlendirmek amacıyla teknik/bilimsel/işbirlikçi eylem araştırmasını önermektedir. Bu noktada kuramsal çerçeveye hakim bir araştırmacının rehberliğinde uygulayıcı yeni bir yaklaşım ortaya koyabilir ve bu süreç araştırmacı tarafından analiz edilerek uygulamaya ilişkin değerlendirme yapılabilir. Bu yaklaşımda araştırmacı ile uygulayıcı arasında uygulama sürecine ilişkin yoğun bir etkileşim vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bassey (1988), eylem araştırmasının aşamalarını şu şekilde ifade etmektedir: (Bassey'denvakt. Köklü, 2001)

- 2.1.Hazırlık ve Planlama
- 2.2. İlk uygulama
- 2.3.Değerlendirme
- 2.4. Düzeltme-değiştirme
- 2.5.Tekrar Uygulama II
- 2.6. Değerlendirme
- 2.7.Sonuç ve Raporlama
- 2.8. Yaygınlaştırma

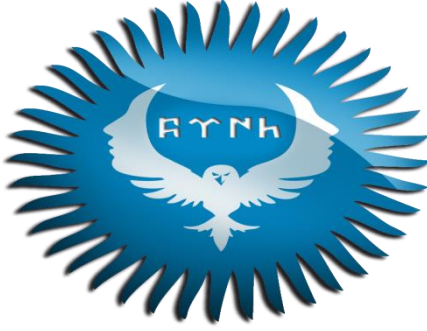
2.1. Hazırlık ve Planlama (Yapıldı)

Proje kapsamında 2021 yılı içerisinde aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

A. Web tasarımı

Proje kapsamında www.tudva.org isimli web sayfası tasarlanmıştır. Yine sosyal medya hesapları açılmıştır.

B. LOGO Tasarımı

Logonun dışı güneştir, uzak hedefimizi ifade etmektedir. Logo içinde kanatlarını açmış kartal bulunmaktadır. Kartal kanatlarını açtığı anda iki insan yüzü vardır. Bu yüzler doğudan batıya Türk Dünyası vatandaşlarını temsil etmektedir. Bu iki yüzün ortası insan aklını temsil etmektedir. Burada Göktürkçe "Türk" yazısı bulunmaktadır. Bu aklın ortak noktası "Türk" olmaktır. Logo içindeki kartal ve aşağı doğru uzantısı Mete Han'ın mührünü çağrıştırmaktadır. 21. yüzyıla Türk Dünyası mührünü vuracaktır.

C. Tanıtım Fragmanı

Proje tanıtımında kullanmak üzere tanıtım fragmanı hazırlanmıştır. Bu filmde Orhun yazıtlarından çift başlı kartal havalanmaktadır. Orhun yazıtları hepimizin ortak noktasıdır. Bu kartal daha sonra çoğalarak dünya üzerinde yayılmaya başlamaktadır. Bu, Türklerin dünyanın farklı yerlerine yayılmasını temsil etmektedir. Kartallar daha sonra birleşerek yeryüzüne Göktürkçe Türk harflerini bırakmaktadır. Daha sonra logonun içinden geçerek sonlanmaktadır. 21. yüzyıla Türk Dünyası mührünü vuracaktır.

TANITIM FİLMİ ÇİN TIKLAYINIZ [TDV Tanıtım Film - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=wuBdlCl5AZI)

D. Protokol töreni

Proje kapsamında 27 Mayıs 2021 tarihinde Türk dünyasından yaklaşık 80 üniversitenin rektörlerinin katılımıyla işbirliği protokolü imzalanmıştır. Protokol metni için tıklayınız. <https://tudva.org/isprotokol/protokol.pdf>

Protokol çevrimiçi yayınlanmıştır.

<https://www.youtube.com/watch?v=wuBdlCl5AZI>

E. Proje tanıtım

🗨️ Proje faaliyetleri kapsamında seçmeli ders olarak seçilmesi için duyuruya çıkmıştır. Duyuruda “Gençler Adriyetikten Çin Seddine Sürpriz bir Yolculuğa çıkmaya hazır mısınız?” sloganı kullanılmıştır.

🗨️ Online başvuru yapılan bu duyuruda 10 ayrı bölgeden yaklaşık 3500 üniversite öğrencisi projeye başvuru yapmıştır.

TUDVA
Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı
www.tudva.org

**ADRIYETİKTEN ÇİN SEDDİNE
SÜRPRİZ BİR YOLCULUĞA
HAZIR MISIN?**

Türkî әлемінің цифрлық
азаматтығы жобасы
www.tudva.org

Адриатикадан Қытай қорғанына
күтпеген саяхатқа шығуға
дайынсыз ба? Өтініш беру үшін
ең соңғы күн: 30 қыркүйек

азаматтығы

F. TUDVA Çevrimiçi Öğrenme Platformu

Proje Kapsamında öğrenmelerin çevrimiçi gerçekleşmesi için MOODLE sistemi kullanılmıştır.
<https://tudvam.gantep.edu.tr/login/index.php>

G. Ders programının hazırlanması

Proje kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda program aşağıdaki temaların yer almasına karar verilmiştir.

Dersin Konusu	
Dijital Vatandaşlık	
Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı	Türk Dünyası Kültürü (Dijital kültür) ve Sanatı-1
Türk Dünyasının Tarihi Coğrafyası	Türk Dünyası Kültürü ve Sanatı-2
Türk Dünyasının Çağdaş Coğrafyası	Türk Dünyasında Spor
Türk Dünyası Tarihi-1	Türk Dünyasında Bilim
Türk Dünyası Tarihi-2	Türk Dünyasında Eğitim
Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı-1	21. Yüzyıl Bağlamında Türk Dünyası
Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı-2	Türk Dünyasında Güncel Gelişmeler
Türk Dünyasının Geleceğinin Tasavvuru	

H. Öğretim süreçlerinin planlanması (süre, yöntemler, fiziksel, öğretim elemanı)

 Eğitimde anahtar kavramlar “öğretme” kavramından uzaklaşıp “öğrenme” kavramına doğru geçiş yapmaktadır. Dolayısıyla bireylerin “nasıl?” öğrendikleri sorusu öğretim sürecin çok iyi tasarlanması gerektiğine işaret etmektedir. Bu program kapsamında eğitim veren öğretim elemanlarının eğitim-öğretim süreçlerini daha etkili yürütebilmeleri için her ders için aşağıda yer alan ders planını hazırlaması istenmektedir. Projede geriye dönük tasarım kullanılmaktadır.

Öğrenmenin gerçekleştiğine dair kanıt olarak
neyi kabul edeceğim?

- Öğrencilerin öğrenmeleri üzerine yansıtıcı düşünme
- Öğretmenin etkililiği üzerine yansıtıcı düşünme

Geriye Dönük Tasarım İçin Beş Anahtar Soru

1. Ne öğreteceğim?
2. Öğrenmeyi nasıl ölçmeyi planlıyorum?
3. Öğretim sürecini nasıl tasarlayabilirim?
4. Öğrenmeyi nasıl ölçüp değerlendireceğim?

1- Ders Planı ile ilgili Bilgiler	
Ders:	Dersi veren:
Sınıf düzeyi:	Tarih:
Konu:	Süre:
2- Beklentiler	
a) Öğretim programının kazanımları seçilip listelenecektir. b) Kazanımlar gerektiğinde revize edilebilir. c) Kazanımlar, gözlemlenebilir ve ölçülebilir fiillere sahip olmalıdır. d) Gerçekçi sayıda beklentiye sahip olmak önemlidir (genellikle 1-3 arası). e) Beklentilerin, ölçme ve değerlendirme ile uyumlu olması önemlidir.	
3- İçerik	
Öğrencilerinizin neleri bilmesini veya neleri yapabilmesini istersiniz? Dersin içeriğini detaylıca tanımlayabilmeleri önemlidir. Gerçekleri, verileri, bilgileri, formülleri, kavramları, becerileri, bilgileri ve tutumları kazanmaları önemlidir. İçeriğin mantıklı ve sıralı bir şekilde tasarlanması önemlidir. O günkü derste ne öğreteceğini bilmeleri önemlidir.	
4- Ölçme (veri toplama) ve Değerlendirme (veriyi yorumlama)	
[Kayıt cihazları (mümkünse): Anekdot kayıtları, kontrol listesi, dereceleme anahtarı, rubrik] Öğrencilerin amaçladığını şeyi öğrendiğini nasıl bileceğim? Öğrenmeyi değerlendirmek için kullanılan stratejiyi tanımlayınız. Mümkünse bir kayıt cihazı kullanınız (örneğin, anekdot, değerlendirme listesi, derecelendirme ölçeği, kontrol listesi, başarı kriterleri) Öz değerlendirme ve akran değerlendirmesinden uygun bir şekilde yararlanınız. Ölçülmek istenen öğrenme becerilerini tanımlayınız ve kullanacağınız uygun kayıt cihazını belirtiniz.	

İ. Öğretim elemanlarının eğitimi

Öğretim elemanları öğrenme süreçlerinin nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin eğitimler gerçekleştirilmiştir.

J. Uygulama Yönergesinin Hazırlanması:

- Uygulama yönergesi üniversiteler tarafından görevlendirilen koordinatörler tarafından hazırlanacaktır.
- Uygulama yönergesi hem uygulayıcılar hem de öğrenciler için hazırlanacaktır.
- Öğrenci danışmanları koordinatörler tarafından ders hakkında bilgilendirilecektir.

2.2. Uygulama

Projenin ilk aşama uygulamasında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

A. Açılış dersi

TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIK DERSLERİ

Proje kapsamında seçmeli olarak dersi alan öğrenciler 14 hafta boyunca alanında uzman bilim insanlarından eğitimler almışlardır.

HAFTA 1: AÇILIŞ DERSİ 15 EKİM 2021

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ile Gaziantep Üniversitesi'nin öncülüğünde yürütülen "Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı" projesinin açılış dersi gerçekleştirildi.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi medya merkezi MEDIAMANAS stüdyolarından yayınlanan açılış derslerini Rektör Prof. Dr. Alpaslan Ceylan ile Rektör Vekili Prof. Dr. Asılbek KULMIRZAYEV verdi.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı,
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr.
Fahrettin Altun, açılış dersine,
gönderdiği mesajla katıldı.

Açılış Dersi Link: <https://www.youtube.com/watch?v=NfYJ3czM3D4>

B. Haftalık dersler

Proje kapsamında 14 hafta boyunca eğitimler verilmiştir.

- Dersler ZOOM üzerinden gerçekleştirilmiştir.
- Derslerde sekreter öğrenci tarafından notlar alınarak sisteme yüklenmiştir.

TDV-301 TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIK DERSİ DÖNEMLİK PLAN			
1. HAFTA	Açılış Dersi		
	15.10.2021	Prof. Dr. Asilbek KULMIRZAYEV	Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN
2.HAFTA	Tarihte Türk Dünyası ve Türk dünyası vatandaşlığına Sosyolojik Bakış		
	18.10.2021	Prof.Dr. Anvarbek MOKEYEV	Prof. Dr. Mustafa ORÇAN
3.HAFTA	Türk Dünyasının Tarihi Coğrafyası		
	25.10.2021	Doç. Dr. Oktay ÖZGÜL	Yrd. Doç. Dr. Nurdin USEYEV
4.HAFTA	Çağdaş Türk Toplulukları		
	1.11.2021	Dr.Kadri AĞGÜN	Yrd. Doç. Dr. Kayrat BELEK
5.HAFTA	İlk Kültür İzlerinden İmparatorluğa Türk Dünyası Tarihi		
	8.11.2021	Prof. Dr. Kubatbek TABALDIYEV	Doç Dr. Alparslan AŞIK
6.HAFTA	Türk Dünyasında Ortak Değerler (Gelenek, Görenek ve İnanışlar)		
	15.11.2021	Prof. Dr. Kemal POLAT	Yrd.Doç.Dr. Roza ABDIKULOVA
7.HAFTA	Türk Dünyası Kültürü (Dijital kültür)		

	22.11.2021	Doç. Dr. Güntekin ŞİMŞEK	Yrd. Doç Dr. Ulanbek ALİMOV
8.HAFTA	Türk Dünyası Edebiyatı ve Dilinin Ortak Yönleri(ORTAK TÜRKÇE)		
	29.11.2021	Prof. Dr. Ekrem ARIKOĞLU	Dr. Döölötbek EŞKENOV
9.HAFTA	Türk Dünyasında Edebiyat ve Müzik		
	6.12.2021	Prof. Dr. Ahmet BEŞE/Prof. Dr. Burul SAGINBAYEVA	Prof. Dr. Feyzan GÖHER
10.HAFTA	Türk Dünyası Kültürü (Orhun'dan Anadolu'ya Ejderhaların Yolculuğu)		
	13.12.2021	Prof. Dr. Anıl YILMAZ	
11.HAFTA	Türk Dünyasında Spor		
	20.12.2021	Prof. Dr. Marat SARALAYEV	Prof. Dr. Mehmet TÜRKMEN
12.HAFTA	Türk Dünyasında Eğitim ve Bilim		
	27.12.2021	Prof. Dr. Akmatalı ALIMBEKOV	Doç. Dr. Erkan EFİLTİ/Prof. Dr. Mehmet KOBYA
13.HAFTA	21. Yüzyıl Bağlamında Türk Dünyası ve Güncel Gelişmeler		
	10.01.2022	Prof. Dr. Y. Emre GÜRBÜZ/Doç. Dr. M. Emin ERENDOR	Yrd. Doç Dr. Zakir ÇOTAYEV/Dr. Altınbek COLDOŞEV
14.HAFTA	Türk Dünyası Tasavvuru (Konferans)		
	14.01.2022	Türk Dünyası Tasavvuru-Konferans	Prof. Dr. Recai DOĞAN

C. *Söyleşiler*

Proje kapsamında önemli isimler tarafından söyleşiler gerçekleştirilmiştir.

TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIK SÖYLEŞİLERİ**SÖYLEŞİ 1: BALKANLAR, KOSOVA İLE TÜRK DÜNYASI İLİŞKİLERİ**

Kosova kalkınma bakanı Fikrim DAMKAM ile “Balkanlar, Kosova ile Türk Dünyası ilişkileri” konusunda söyleşi gerçekleştirilmiştir.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=3j2B38Dy3dI>

TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIK SÖYLEŞİLERİ

SÖYLEŞİ 2: TÜRK KİMDİR

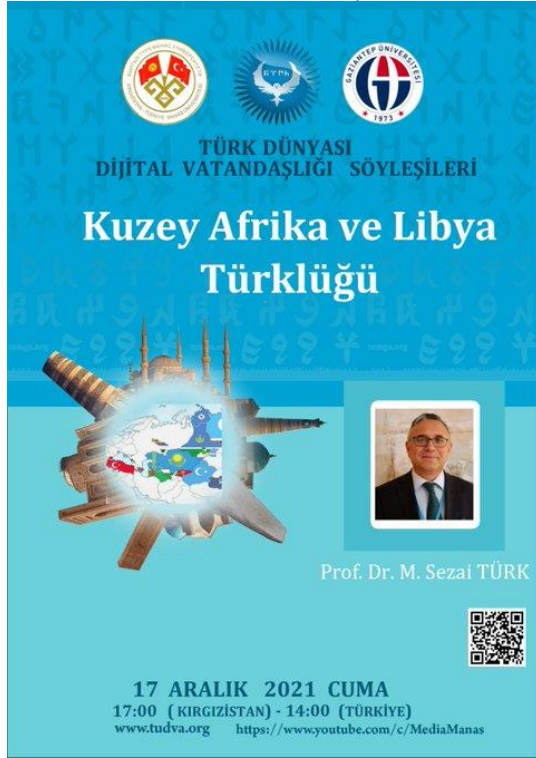
Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN ile “Türk Kimdir” konusunda söyleşi gerçekleştirilmiştir.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=nqBqE-ggKBY>

TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIK SÖYLEŞİLERİ

SÖYLEŞİ 3: KUZEY AFRIKA VE LİBYA TÜRK LÜĞÜ

Prof. Dr. M. Sezai TÜRK ile “Kuzey Afrika ve Libya Türklüğü” konusunda söyleşi gerçekleştirilmiştir.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=klmuILKPnWE>

2.3. Değerlendirme

Projenin faaliyetlerinin değerlendirilmesinde i) Öğretimsel değerlendirme ve ii) Program Değerlendirme olmak üzere iki tür değerlendirme yapılması planlanmıştır.

i) Öğretimsel değerlendirme

Dersi alan öğrencilerin değerlendirilmesinde bütüncül değerlendirme bağlamında aşağıdaki ölçütler kullanılacaktır.

- A- Final sınavı. Çoktan seçmeli test puanı
- B- Proje: Türk Dünyası ile ilgili bir sorunu ortaya koyan veya çözüm getiren proje / Türk dünyası ile ilgili pozitif bir içerik
- C- Derse ilişkin tutum ve davranışlar.

Yukarıda belirtilen ölçütlere ilişkin detaylar aşağıdaki gibidir:

Adı soyadı	Final ortalaması %20	Proje %60	Derse ilişkin tutum/katılım %20	Toplam puan
Oktay	80 (16)	80 (48)	80 (16)	16+48+16= 80

Örnek: Oktay

Proje:

Hazırlanan projeniz bilim kurulu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda 80 aldı

Derse katılım ve takip

- Moodle sistemine her haftayı inceleme 5 puan $16 \times 5 = 80$ puan
- Derslere çevrimiçi katılım 10 puan $\times 16$ hafta = 160
- Ders dışı büyük konferanslara çevrimiçi katılım 20 puan $\times 6$ konferans = 120 puan
- Tüm bunları yaparsa toplam puan 360 puan

Oktay:

- tüm ders notlarını moodle inceledi 80 puan
- çevrimiçi 4 derse katıldı 40 puan
- büyük iki konferansa katıldı 40 puan
- toplam puan = 160

yüzlük sisteme çevirdiğimizde: $360 = 100$ ise $160 = 50$

Bu değerlendirme sonucunda başarılı olan öğrencilere aşağıdaki ödüller verilmesi planlanmaktadır.

- i) Sürpriz hediyeler
- ii) Bilim Kampı (Türk dünyasında belirli şehirlerde)
- iii) Öğrenci tanıtım kartı
- iv) Proje ortağı üniversitelerin olanaklarından yararlanma

Bilim kampı:

Türk Dünyası Dijital Vatandaşlık dersini alan öğrenciler arasından başarılı bulunan öğrenciler “Farabi” gibi isimlerle adlandırılacak kamplara alınacaktır. Bu kamplarda beceri kazanımına yönelik eğitim programları hazırlanacaktır. Bilim kampına her dönem her ülkeden 2 öğrencinin alınması planlanmaktadır.

- Her dönem sonunda dersi alıp başarılı olan öğrenciler içerisinde seçilecek 10-15 kişilik grup dönem sonunda dersin sürdürüldüğü üniversitede mümkünse yüz yüze Farabi vb. isimlerle adlandırılacak bilim kampına alınacaklardır.
- Bu kamplarda özellikle dijital diplomat yetiştirmeye yönelik, 21. yüzyıl becerileri, liderlik, girişimcilik gibi özel eğitimler ile alacaklardır.
- Bu kamplara gençlerin belirlenmesinde sadece ders başarıları değil önermiş oldukları projelerde dikkate alınacaktır.
- Bu kamplardaki eğitimler alanında uzman ve tanınmış kişiler tarafından gerçekleştirilecektir.

KAMP 1: 2021 Güz yarıyılında derse katılım sağlayan öğrenciler arasından seçilecek 10 öğrenci Mart ayında Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesinde “Yusuf Has Hacip Eğitim ve Bilim Kampı”na alınacaklardır.

ii) Program değerlendirme

 Guskey (2000) tarafından geliştirilen Guskey Değerlendirme Ölçeği esas alınarak TDDV dersi için uyarlanan Türk Dünyası Dijital Vatandaşlık Değerlendirme Anketi (TDDVDA) ile yapılacaktır. Bu Anket ile TDDV dersi alanlardan;

- TDDV dersine karşı memnun olup olmadıkları,
- TDDV dersi sonunda öğrendikleri,
- Organizasyon ve yönetim desteği,
- TDDV dersinde kazanımları kullanılabilmeleri,
- TDDV dersi tema / içerik / kazanımları

hakkında görüşlerini ortaya koymaya yarayacaktır. TDDVDA’da şu boyutlar bulunmaktadır:

Boyut	Boyut İçeriği	Veri toplama
A	Kişisel Bilgiler	Soru-cevap
B	TDDV Dersi değerlendirme	Likert beşli
C	Yönetimsel destek	Likert beşli
D	Katılımcıların yeni bilgi ve becerileri kullanımı	Likert beşli
E	TDDV bütünsel değerlendirme	Likert dördü
F	Kendini değerlendirme	(Ön test- son test) Likert dördü
G	TDDV hakkında görüşler	Açık uçlu sorular

Program değerlendirmesi Eisner'ın "Uzmanlık ve Eleştiri Modeline" göre yapılacaktır. Bu modelin seçilmesindeki temel amaç; TDDV programında nicel bir değerlendirmeden ziyade programın bir bütün olarak ele alınıp nitel değerlendirme yapmaktır. Bu değerlendirme dört boyutta gerçekleştirilecektir:

Değerlendirme boyutları	İçerik / Çıktı
Betimleme	Programı betimleyen bir rapor hazırlama
Yorumlama	Program gerekçeleri ve bulguların yorumlanması
Değerlendirme	Programın eğitim - öğretim açısından kazanımlarına vurgu
Temalaştırma	Program uygulama sonrası oluşan tema / temaların ortaya konulması

2.4. Düzeltme-değiştirme

Yukarıda yapılacak iki değerlendirme sonucuna göre program tasarımı ve eylem uygulama planı tekrar revize edilecektir.

2.5. Tekrar Uygulama II

Proje ikinci dönem uygulamaları Amasya Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilecektir. Yukarıdaki döngü bu dönem yine gerçekleştirilecektir.

- Bu dönem slogan "Gençler Adriyetikten Çin Seddine Kendinizi Keşfetmeye Hazır mısınız?" şeklinde olacaktır.
- Bu dönemde öğrenci portföyünün Balkanlar ve Türkler dışında diğer kültürlerden de olmasına önem verilecektir.
- Dersler yine 14 hafta üzerinden işlenecektir.
- Bu dönem içerisinde öğrencilere Macaristan Budapeştede 3 günlük "Gül Baba Eğitim ve Bilim kampı" düzenlenecektir. En başarılı öğrenciler 2022 Ağustos ayında bu kampa alınacaklardır.
- Bu dönem içerisinde "Türk Dünyasının geleceğinin Tasavvuru" konulu bilimsel etkinlik düzenlenecektir.

TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIĞI

www.tudva.org

**Adriyatik'ten Çin Seddine
Kendinizi Keşfetmeye
Hazır mısınız?**

TUDVA

 turkdunyasiproje@gmail.com +905524824092 facebook.com/TurkDDV twitter.com/Turkddv

Türk Dünyasının Geleceğinin Tasavvuru Bilimsel toyu

Bu etkinliğin amacı; 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi'nde ortaya konulan amaçların gerçekleşmesine yönelik politikalara katkı sağlayacak fikir ve önerileri ortaya çıkarmaktır. Bilimsel etkinlikte 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesinde belirtilen aşağıdaki başlıklarda Türk Dünyasının geleceğinin tasavvuruna yönelik görüş ve önerilerin tartışılması amaçlanmaktadır.

- A. Siyasi ve Güvenlik İşbirliği
  - Siyasi İşbirliği, Güvenlik İşbirliği
- B. Ekonomik ve Sektörel İşbirliği
  - Ekonomik İşbirliği, Nakliye ve Gümrük, Bilgi ve İletişim Teknolojileri
  - Enerji, Turizm, Sağlık, Çevre, Tarım
- C. Halklar arası İşbirliği
  - Kültür, Eğitim ve Bilim, Gençlik ve spor, Diaspora, Enformasyon ve medya
  - Sivil toplum kuruluşları ile işbirliği
- D. Üçüncü taraflarla işbirliği
  - Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği
  - İnsani Konularda Yardım ve Kalkınma Alanında İşbirliği
- E. Türk Dünyası Dijital Vatandaşlık

Bu programda aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilecektir.

- Açılış töreni
- Oturumlar (temalara göre)
- Çalıştay (Türk Dünyası Dijital vatandaşlık)
- Atölye (Bilimsel beceriye yönelik atölyeler)
- Panel (davetli konuşmacılar)
- Sosyo-kültürel etkinlikler (Gezi, müzik)
- Protokol töreni (Türk Dünyası İşbirliği Protokolü)

2.6. Değerlendirme II

Birinci aşamada gerçekleştirilen değerlendirme süreçleri yine gerçekleştirilecektir.

2.7. Çıktıların hazırlanması ve Raporlaştırma

Proje sonucunda rapor aşağıdaki başlıklardan oluşacaktır.

- Kapak
- Önsöz
- Sunuş
- Özet
- Tablolar listesi
- Şekiller Listesi
- Grafikler Listesi
- Kısaltmalar
- Tanımlar
- Genel Bilgiler
- Gerekçe
- Raporun Amacı
- Yöntem ve Uygulama
- Çalışma Grupları
- Teşekkür
- Genişletilmiş özet
- Bölüm 1 Kuramsal Çerçeve
- Bölüm 2-3-4
- Bölüm 4 Sonuç ve Öneriler
- Kaynaklar
- Ekler

2.8. Yaygınlaştırma

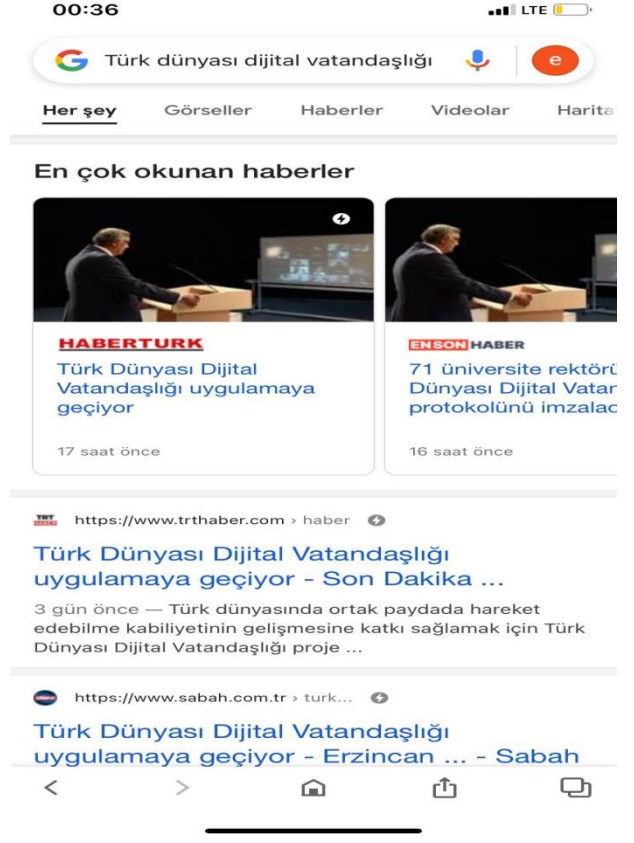
 Bu aşamada çalışma sonuçlarının yaygınlaştırılması gerçekleştirilecektir. Sonuçların yaygınlaştırılmasında aşağıdaki etkinliklerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

ETKİNLİK TÜRÜ	PAYDAŞ/OLASI KULLANICILAR	ETKİNLİĞİN ZAMANI VE SÜRESİ
LANSMAN	Çalışmada elde edilen sonuçlar her aşama sonrası lansman yapılarak ilgili paydaşlarla paylaşılacaktır.	Her aşama sonrası
SOSYAL MEDYA	Çalışma sürecinde elde edilen önemli sonuçlar ve süreç hakkında bilgilendirmeler sosyal medya hesapları üzerinden paylaşılacaktır.	Süreç boyunca
E BÜLTEN	Çalışma ile ilgili önemli bilgiler ve sonuçlar etkileşimli bülten ile ilgililerle paylaşılacaktır. Birinci dönem bülten ekte sunulmuştur.	Her aşama sonrası
BASIN BÜLTENİ	Çalışma süresinde her aşama sonrası basınla bir araya gelinerek bilgilendirmeler gerçekleştirilecektir.	Süreç boyunca
PAYDAŞLARLA TOPLANTI	Paydaşlarla her aşama öncesi ve sonrası bir araya gelinerek planlamalar yapılacaktır.	Süreç boyunca
İçerik üretilmesi ve paylaşımı	Türk Dünyasının algısıyla ilgili pozitif içerik üretilerek arama motorlarına wiki'lere, reddit gibi platformlara olumlu	Süreç boyunca

	içerikler sağlayacak bir vizyon sunulacaktır. Öğrencilerin de bu içeriklerin hazırlanması teşvik edilecektir.	
Proje Fuarı (Sosyofest)	Öğrenci projeleri fuarda paylaşılabacaktır.	Süreç boyunca
“Türk Dünyası Kültür Paylaşımları”	Dijital dünyada “Türk Dünyası Paylaşımları” isimli etkinlikler düzenlenecektir.	

Proje birinci dönem uygulamasında Türkiye’de en çok okunan haberler arasında yer almıştır. Yine twitterde iki kez trendtopic olmuştur.

Proje konusu ile ilgili TV ve Radyo programlarına davet ve katılım olmuştur.

Proje genel koordinatörümüz Prof. Dr. Erdal BAY Bengü Türk Tv'de projeyi anlattı.

Proje yürütücülerimizden Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU BBN Türk Tv'de projeyi anlattı.

Proje yürütücülerimizden Prof. Dr. Hakan AKDAĞ Bengü Türk Tv'de projeyi anlattı.

Haftalık derslerin youtube izlenme istatistikleri

Hafta	Konu	Moodle istatistik	Media Manas Youtube istatistik
1. Hafta	Açılış Dersi		4159
2. Hafta	Tarihte Türk Dünyası ve Türk dünyası vatandaşlığına Sosyolojik Bakış		2411
3. Hafta	Türk Dünyasının Tarihi Coğrafyası		2351
4. Hafta	Çağdaş Türk Toplulukları		1697
5. Hafta	İlk Kültür İzlerinden İmparatorluğa Türk Dünyası Tarihi		1382
6. Hafta	Türk Dünyasında Ortak Değerler (Gelenek, Görenek ve İnanışlar)		1415
7. Hafta	Türk Dünyası Kültürü (Dijital kültür)		1029
8. Hafta	Türk Dünyası Edebiyatı ve Dilinin Ortak Yönleri(ORTAK TÜRKÇE)		878
9. Hafta	Türk Dünyasında Edebiyat ve Müzik		639
10.Hafta	Türk Dünyası Kültürü (Orhun'dan Anadolu'ya Ejderhaların Yolculuğu)		431
11.Hafta	Türk Dünyasında Spor		389
12.Hafta	Türk Dünyasında Eğitim ve Bilim		560
13.Hafta	21. Yüzyıl Bağlamında Türk Dünyası ve Güncel Gelişmeler		
14.Hafta	Türk Dünyası Tasavvuru (Konferans)		

3.Projenin Süresi (Başlangıç ve Bitiş tarihi)

İkinci uygulama Şubat 2022 tarihinde başlayacaktır.

İŞ PAKETİ		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2.1.Hazırlık ve Planlama													
2.2.Uygulama													
2.3.Değerlendirme													
2.4.Düzeltilme-değiştirme													
2.5.Tekrar Uygulama II													
2.6.Değerlendirme II													
2.7.Çıktıların hazırlanması ve Raporlaştırma													
2.8.Yaygınlaştırma													

4. RİSKLER VE B PLANI

RİSKLER	B PLANI
Eğiticinin Türkçe'yi yeterli düzeyde konuşamaması	Türkçe'yi iyi düzeyde kullanabilen eğiticilerin seçilmesi
Dersi seçecek öğrencilerin Türkçe'yi yeterli düzeyde anlayamaması	Danışmanlar tarafından bilgilendirilmeleri ve Türkçe'yi iyi bilen öğrencilere dersin seçtirilmesi
Üniversitelerde ve hükümetlerde yönetsel değişiklikler (politika değişiklikleri)	Bu konuda protokol hazırlanmış ve taraflarca imzalanmıştır.
Türk dünyası karşıtlarınının bu işi engelleme çabaları ve faaliyetleri	Proje faaliyetleri ve içeriklerinde politik vb hassasiyetlerden uzak olmaya dikkat edilmiştir. Bu projenin kültürlerarası etkileşim bağlamında bilimsel bir perspektife sahip olmasına odaklanılmıştır.

5. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Projenin başarılı olması durumunda, YTB ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlarımız tarafından desteklenmesi planlanmaktadır.

6.BÜTÇE

BİLİM KAMPI

Bütçe

GİDER	AÇIKLAMA	MİKTAR	TOPLAM
A. Ulaşım	Bilim kampları ile Bilimsel etkinliğe katılacak olan katılımcıların ulaşım giderleri		
<i>A1. Bilim Kampı 1</i>	Türkiye, Azerbaycan, Nahçıvan, Özbekistan; Kazakistan, Özbekistan, Kosova, Kuzey Makedonya, Irak, KKTC ve Bulgaristan'dan öğrencilerin Kırgızistan'da 2022 yılı Mart ayında gerçekleştirilecek olan "Yusuf Has Hacıp Bilim Kampı" programına katılımı için ulaşım giderleri Gidiş-dönüş Uçak bileti	15 kişi	
<i>A2. Bilim Kampı 2</i>	Türkiye, Azerbaycan, Nahçıvan, Özbekistan; Kazakistan, Özbekistan, Kosova, Kuzey Makedonya, Irak, KKTC ve Bulgaristan ve Kırgızistan'dan öğrencilerin 2022 yılı Ağustos ayında Macaristan'da gerçekleştirilecek olan "Gül Baba Bilim Kampı" programına katılım için ulaşım giderleri Gidiş-dönüş Uçak bileti	20 kişi	
<i>A3. Bilimsel Toy</i>	2022 yılı Mart ayında Kırgızistan'da gerçekleştirilecek olan "Türk Dünyasının Geleceğinin Tasavvuru" konulu bilimsel etkinliğe davet	13 kişi	

	edilecek bilim insanlarının ulaşım giderleri Gidiş-dönüş Uçak bileti		
A4. Davetli konuşmacı	Türk dünyası Dijital Vatandaşlık projesi kapsamında davetli konuşmacı olarak davet edilen konuşmacıların ulaşım giderleri	3 kişi	
B. Konaklama			
B2. Bilim kampı 2	Bilim kampına katılacak olan öğrencilerin 3 gece konaklama giderleri	20 kişi	
Tanıtım ve diğer	Etkinliklerde rol lup, afiş, sertifika ve tanıtım malzemeleri..	1 miktar	
Hizmet alımı			
Kırtasiye-sarf malzeme			
Diğer			

ULAŞIM DETAY

A1. Bilim kampı 1

1.1. Nereden	Ulaşım şekli	Birim		
Türkiye- İstanbul □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	5		
Azerbaycan -Bakü □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	2 kişi		
Nahçıvan □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1		
Özbekistan-Taşkent □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Kazakistan-Almata/Türkistan □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Kosova-Prizren □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Kuzey Makedonya-Üsküp □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Irak-Kerkük □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
KKTC-Lefkoşe □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Bulgaristan-Sofya □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
		15 kişi		

A.2 Bilim kampı 2

Nereden - nereye	Ulaşım şekli	Birim		
Türkiye- İstanbul □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	4 kişi		
Azerbaycan -Bakü □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	2 kişi		
Özbekistan-Taşkent □ Macaristan -Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Kazakistan-Almata/Turkistan □ Macaristan -Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	2 kişi		
Kosova-Prizren □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	2		
Kuzey Makedonya-Üsküp □ Macaristan -Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	1		
Irak-Kerkük □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	1kişi		
KKTC-Lefkoşe □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	1		
Bulgaristan-Sofya □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	1		
Ukrayna-Kiev □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	1		
Nahçıvan □ Macaristan - Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	1		
Kırgızistan-Bişkek □ Macaristan -Budapeşte	Uçak(Gidiş-dönüş)	3		
		20 kişi		

A3. Bilimsel toy

Nereden - nereye	Ulaşım şekli	Birim		
Türkiye- İstanbul □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	2		
Azerbaycan -Bakü □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	2 kişi		
Nahçıvan □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1		
Özbekistan-Taşkent □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Kazakistan-Almata/Türkistan □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Kosova-Prizren □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Kuzey Makedonya-Üsküp □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Irak-Kerkük □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
KKTC-Lefkoşe □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Bulgaristan-Sofya □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Amerika □ Kırgızistan-Bişkek	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
		13 kişi		

A4. Davetli Konuşmacı

Nereden - nereye	Ulaşım şekli	Birim		
Amerika -Türkiye (Amasya)	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Azerbaycan – Türkiye (Amasya)	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
Türkmenistan- Türkiye (Amasya)	Uçak(Gidiş-dönüş)	1 kişi		
		3 kişi		

Kaynakça

- Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: Eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 36(36), 474-489.
- Berg, B. L. (2001). *Qualitative research methods for the social sciences*. Boston: Allynand Bacon.
- Bozdoğan, A. (2008). *Romanda Türkiye dışındaki Türk dünyası*. Ankara: Akçağ.
- Buran, A. (2007). *Kurşunlanan Türkoloji*. Elazığ: Manas.
- Calhoun, E. F. (2002). Action researchfor school improvement. *Educational Leadership*, 59(6), 18-24.
- Çubukçu, A. & Bayzan, Ş. (2013). Türkiye’de dijital vatandaşlık algısı ve bu algıyı internetin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile artırma yöntemleri. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 148-174.
- Ersoy, A. F. (2013). Vatandaşlık: Yeni yaklaşımlarla vatandaşlık ve eğitimi. İ. Acun, B. Tarman & E. Dinç (Ed.). *İnsan hakları demokrasi ve vatandaşlık eğitimi içinde* (69-90). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- eTwinning. (2016). Dijital vatandaşlık. eTwinning yoluyla aktif vatandaşlığın geliştirilmesi. Erişim adresi: https://www.etwinning.net/eunfiles/book2016/TR_eTwinningBook.pdf
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Corwinpress.
- Kitapçı, Z. (2001). *Yeni İslam tarihi ve Türkler*. Konya: Dizgi Ofset.
- Kafesoğlu, İ. (1999). *Türk milli kültürü*. İstanbul: Ötüken.
- Köklü, N. (2001). Eğitim eylem araştırması – öğretmen araştırması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(1-2), 35-43.
- Uçar, F. (2007). *Dış Türkler*. Ankara: Fark Yayınları.
- Sönmez, Ö. F. (2019). *Yüksek lisans öğrencilerinin dijital vatandaşlık farkındalıklarının incelenmesi*. 5. Uluslararası İnsan, Toplum ve Spor Bilimleri Sempozyumu’nda sunuldu, Antalya.

- Sönmez, Ö. F. & Ünver, T. (2020). Dijital vatandaşlık ve sosyal bilgiler eğitimi. R. Turan & H. Akdağ (Ed.). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-IV* içinde. Ankara: Pegem Akademi
- Şahin, M. (1999). *Türk Tarihi ve Kültürü*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Topal, E ve Sezer A. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Türk Dünyası Coğrafyasına İlişkin Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 96-113.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İletişim Bilgileri

E-MAIL

turkdunyasiproje@gmail.com

FACEBOOK

<https://www.facebook.com/TurkDDV>

TWITTER

<https://twitter.com/Turkddv>

INSTAGRAM

<https://www.instagram.com/turkdunyasidijitalvatandasligi/>

YOUTUBE MEDIAMANAS

<https://www.youtube.com/channel/UCcgmUDUvqzsHZ64G5F7I3DA>

YOUTUBE TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIĞI

https://www.youtube.com/channel/UC_gy0JOsigEyuOes4T3BxvQ

PROJE GENEL KOORDİNATÖR

Prof. Dr. Erdal Bay

Telefon: +90 5324424092

E Mail: erdalbay@hotmail.com

EKLER

KIRGIZİSTAN TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ

DERS İZLENESİ

www.manas.edu.kg

Ders Kodu	Ders Adı	Ders Adı (Türkçe)	Yarıyıl	Haftalık Saat	Kredisi	AKTS
	TÜRK DÜNYASI DİJİTAL VATANDAŞLIĞI		8	3 + 0	3	6
Seviyesi	Önlisans-Lisans					
Ders Türü	Zorunlu					
Ders Veren						
Ders Dili	Türkçe					
Derslik						
Dersin Amacı	Bu dersin amacı; farklı coğrafyalarda yaşayan Türk gençlerinin, farklılıklar yerine aynılıklar ve benzerlikler bağlamında ortak paydada hareket edebilme kapasitesinin gelişimine katkı sağlamak için dijital vatandaşlık bilincinin oluşturulmasıdır. Bu bağlamda, Türk Dünyasının ortak tarihi, coğrafyası, dil ve edebiyatı, kültür, sanat, bilim vb alanlarda aynılıklara vurgu yapılacaktır.					
Dersin Kaynakları						

	Kaynak	Kaynak Türü
1	Kitapçı, Z. (2001). Yeni İslam Tarihi ve Türkler. Konya: Dizgi Ofset.	Kitap
2	Kafesoğlu, İ. (1999). Türk Milli Kültürü. İstanbul: Ötüken.	Kitap
3	Kuş, Z., Güneş, E., Başarmak, U. & Yakar, H. (2017). Gençlere yönelik dijital vatandaşlık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Journal of Computer and Education Research. 5(10), 298-316.	Kitap
4	Sönmez, Ö.F. ve Ünver, T.(2020). Dijital vatandaşlık ve sosyal bilgiler eğitimi. R. TURAN ve H. AKDAĞ (Ed.) Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar-IV içinde. Ankara: Pegem Akademi	Kitap
5	Şahin, M. (1999). Türk Tarihi ve Kültürü. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.	Kitap
6	Tonta, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal ağlar ve kütüphanelerin geleceği. Türk Kütüphaneciliği, 23(4), 742-768.	Makale
7	ALIMBEKOV Akmatalliev, “Türk tildyy elderdin Ortok pedagogikalyk murastaryn izildөө problemalary // OshMUnun zharchysy”, Psychology-pedagogy ilimder seriyasy, 1/2, 2002, s.134-139.	Makale
8	ALIMBEKOV Akmatalliev, “Manas” dastanynda türk sözynyň maanisi // Türk tsivilizatsiýasynyň döýnelyk tsivilizatsiýalar içindegi horde, Bishkek 2004, s.497 – 501	Makale
9	GADİMOV Cavanşir, “Türk Yazılı Basınında Türk Dünyası”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı, İstanbul 2008, (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). GUMILYOV Lev Nikolayeviç, Ancient Turks, Moscow 1967, s. 114; 612	Tez
10	KLYASHTORNY S.G., History of Central Asia and the Monuments of Runic Letters, St. Petersburg 2003, s. 490, 560.	Kitap

11	KONONOV Andrey Nikolayeviç, "Mahmud Kashgar and his Divan lugat al-Turk" Soviet Turkology, I, 1972, s.16-77.	Makale
12	METE Mustafa, "Türk Dünyası Ortak Pazarı", 4. Uluslararası Türk Şöleni Sempozyumu. 17-18-19 Mayıs 2016. Erzurum. Orkhon-Yenisey tekstleri (1982), Frunze, "İlim" 239.b	Makale
13	VOLKOV Gennady Nikandrovich, Ethnopedagogics: Proc. For Students, Environments, and Higher Ped. Proc. Institutions, Publishing Center Academy, 1999, s.168	Kitap
14	Tonta, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal ağlar ve kütüphanelerin geleceği. Türk Kütüphaneciliği, 23(4), 742-768.	Makale
15	KARATAYEV, Olcobay, " Kırğızların Tegi, Kelip çıkışı jana Etnostuk-Madaniy alakaları". Bışkek	Kitap
16	KARATAYEV, Olcobay, "Kırğızların Etnomadaniy Baylanıştarının Tarıhınan". Bışkek 2003.	Kitap
17	KARATAYEV, Olcobay, "Kırğız-Oguz Tarıhıy-Etnikalık Baylanıştarı", Sosyal Bilimler Dergisi, 1, Bışkek 2001, 175-185.	Makale
18	ROY, Oliver, Yeni Orta Asya; ya da Ulusların İmal Ediliři, Çev: Mehmet Morali, İstanbul, Metis Yayınları, 2000.	Kitap
19	V.V. Barthold. İzbranniye trudi po istorii kırğızov i Kırğızstana, Bışkek, 1996, s. 234.	Kitap
20	JOLDOSHOV, Altynbek, Kabilecilik, Bölgecilik ve Etnisite: Kırğız Kimliğı Üzerine Çalışmalar, Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 15, 2013.	Makale
21	Çevik ve C. Osmonaliev, Bışkek, Kırğızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları, 2002.	Kitap
22	MAMITOVA, Elvira, "Politiçeskaya Borba v Kırğızstane v 1916–1999 Godah," (1916-1999 Yılları Arasında Kırğızistan'daki Siyasi Mücadele), Politiçeskaya istoriya Kırğızstana, Bışkek, KGNU, 2001.	Makale

23	KOİCHUYEV, Turar, Sovyet Sonrası Yeniden Yapılanma: Teori, İdeoloji ve Realiteler, Çev. S.	Kitap
Dersin Öğrenme Çıktıları		
1- Türk Dünyası'nın ortak tarihî ve kültürel değerlerini bilir. 2-İslam öncesi Türk Edebiyatı konusunu bilir. 3- Türk Dünyası için önemli görülen mitolojik unsurları yorumlar. 4- Ortak Türk Halk Edebiyatı konusunda örnekler sunar. 5- Çağdaş Türk Dünyası Edebiyatı konusunda yorumlar yapar. 6- Türkçenin tarihî devirlerini bilir. 7- Oğuz, Kıpçak ve Karluk gurubu Türk lehçelerinin fonetik ve morfolojik açıdan benzerlik ve farklılıklarını ayırt edebilir. 8- Türk dilinin önemli - ortak- yazılı belgelerini bilir. 9- Türk Dünyası Edebiyatı'nın ortak değerlerini (yazar ve eser) bilir. 10- Türk Dünyası ortak eserlerinden hareketle ait olduğu millete ilişkin özellikleri bilir. 11- Türk tarihinin zenginliği ve çeşitliliği konusunda örnekler sunar. 12- Türk Cumhuriyetleri ve topluluklarıyla ilgili bilgi sahibidir. 13- Türk Dünyası'nın coğrafi özelliklerine vakıftır. 14- Türk Dünyası'ndaki felsefe, eğitim ve bilim konularındaki şahsiyetleri ve düşünürleri tanır. 15- Türk Dünyası'nda din tarihini bilir. 16- Türk dünyasının eğitim sistemlerini tanır. 17- Türk kimliğinin oluşumunda eğitimin önemini fark eder. 18- Türk medeniyetinin dünya medeniyetine katkılarını bilir. 19- Türk dünyasının içinde bulunduğu zamanın ilerisinde, henüz yaşanmamış fakat ileride gerçekleşmesi beklenen olayları öngörür. 20- Türk Dünyası ile dijital vatandaşlık kavramı arasında ilişki kurar. 21- Türk Dünyasında dijital vatandaşlık, demokrasi ve insan hakları arasında ilişkiyi örneklerle açıklar. 22- Türk Dünyası ile dijital kültür kavramı arasında ilişki kurar ve dijital vatandaşlık arasında ilişkiyi örneklerle açıklar.		

Haftalık Ders İçeriği	
Hafta	Dersin Konusu
1. Hafta	Dijital Vatandaşlık
2. Hafta	Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı
3. Hafta	Türk Dünyasının Tarihi Coğrafyası
4. Hafta	Türk Dünyasının Çağdaş Coğrafyası
5. Hafta	Türk Dünyası Tarihi-1
6. Hafta	Türk Dünyası Tarihi-2
7. Hafta	Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı-1
8. Hafta	Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı-2
9. Hafta	Türk Dünyası Kültürü (Dijital kültür) ve Sanatı-1
10. Hafta	Türk Dünyası Kültürü ve Sanatı-2
11. Hafta	Türk Dünyasında Spor
12. Hafta	Türk Dünyasında Bilim
13. Hafta	Türk Dünyasında Eğitim
14. Hafta	21. Yüzyıl Bağlamında Türk Dünyası
15. Hafta	Türk Dünyasında Güncel Gelişmeler
16. Hafta	Türk Dünyasının Geleceğinin Tasavvuru

Ölçme Değerlendirme Biçimi

Değerlendirme Aracı	Adet	Katkı (%)	Katkı Yüzdesi
Vize	1	20	20
Final	1	40	40
Proje	1	40	40

HAFTALIK ÜNİTE DETAYLARI

Dijital Vatandaşlık

Bu tema altında, dijital Vatandaşlık nedir? Dijital Vatandaşlık kapsamı ve sorumlulukları nedir? Dijital vatandaşlığın boyutları nedir? konuları işlenecektir. Dijital Vatandaşlığın nasıl ki alt boyutları olan dijital erişim, dijital ticaret, dijital iletişim, dijital okur-yazarlık, dijital etik, dijital hukuk, dijital güvenlik, dijital sağlık ve dijital haklar-sorumluluklarda bu tema altında ele alınacaktır.

Türk Dünyası Dijital Vatandaşlığı

Türk Dünyası Dijital vatandaşlığı nedir? Önemi – Gerekliliği, kapsamı sınırlılıkları ile diğer vatandaşlık türlerinden farkları bu tema altında ele alınacaktır.

Türk Dünyasının Tarihi Coğrafyası

Bu tema altında; Türklerin tarih sahnesine çıktığı coğrafyanın doğal coğrafya (yeryüzü, şekilleri, iklim, bitki örtüsü, sular vb.) özellikleri ve kültürel kimliğe yansımaları, sosyal ve ekonomik hayatın coğrafya ile ilişkisi, Asya'nın ortasından Avrupa'nın ortasına kadar göçlerle genişleyen coğrafyada değişen doğal ortam özellikleri, bu süreçte temas edilen diğer milletler ile etkileşim, Yeni coğrafyalarda sosyo-kültürel ve ekonomik hayatın gelişimi ve değişimi, başlangıçtan bu güne tarihi süreçte ulaşılan uç coğrafyalar işlenecektir.

Türk Dünyasının Çağdaş Coğrafyası

Bu tema altında; Günümüzdeki Türk dünyasının konumu ve sınırları, doğal coğrafya (yer şekilleri, iklim, bitki örtüsü, hidroğrafya, vb.) özellikleri, beşeri coğrafya (Nüfus ve yerleşmeler) özellikleri, ekonomik coğrafya (Tarım, Sanayi, Ticaret, Turizm, Ulaşım, vb.) özellikleri, Bağımsız devlet, diğer devletler içerisinde yer alan özerk devletler ve

bağımsız ya da özerk olmayan Türk grupları, Türk devletleri arasında yapılan siyasi, ekonomik ve kültürel anlaşmalar ve ilişkiler işlenecektir.

Türk Dünyası Tarihi-1

Bu tema altında aşağıdaki başlıklara yer verilecektir.

Mitolojik dönem (Türk destanları ortak mitolojik öğeler)

Erken Türk tarihine ilişkin arkeolojik veriler (Türklere ait ilk kültür ve medeniyet merkezleri)

İlk Türk devletleri (Hunlar)

1-5. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Hunlar, Batıya ve Güneye göçen Türk toplulukları)

6-7. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Başta Göktürkler, Avarlar, Sabarlar vd)

8-9. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Uygurlar, Hazarlar, Kırgızlar, Karluklar, Oğuzlar vd.)

Türk Dünyası Tarihi-2

Bu tema altında aşağıdaki başlıklara yer verilecektir

10-11. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Kıpçaklar, Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular, Harezmşahlar vd)

12-13. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Atabeglikler, Türkiye Selçukluları, Beylikler, Eyyubiler, Cengiz ve oğullarının kurdukları devletler, Orta Asya, Afganistan, Hindistan vb Türkler)

14-15. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Osmanlılar, Memlukler, Akkoyunlular, Karakoyunlular, Timurlular, Nogay, Kırım, Kazan, Astrahan hanlıkları vd)

16-17. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Osmanlılar, Safeviler, Babürlüler, Kutbşahlar, Yarkent, Hive, Buhara hanlıkları vd)

18-19. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (Osmanlılar, Avşarlar, Hokant hanlığı, Kaçarlar, Orta Asya'da Rus, İngiliz Çin rekabeti)

20-21. yüzyıllarda Türk dünyası ve tarihi (I. Dünya Savaşı ve Türk Dünyasına etkisi, Türkiye Cumhuriyeti, Rusya ve Türk dünyası, Çin ve Türk dünyası, II. Dünya Savaşı ve Türk Dünyası, 1990 ve sonrasında Türk Dünyası)

Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı-1

Bu tema altında, Türk Dünyasının ortak dil ve edebiyatının temellerini teşkil eden şu başlıklara yer verilecektir: Türk Dünyasının en eski yazılı belgeleri (Orhun Yazıtları, Yenisey Yazıtları...). Orhun ve Uygur Türkçesi dönemine ait eserler ve bu eserlerin dil

özellikleri. Karahanlı Türkçesi dönemine ait eserler (Kutadgu Bilig, Dîvân-ı Lûgatit-Türk, Divan-ı Hikmet, Atabetül Hakâyık) ve bu eserlerin dil özellikleri. Çağatay Türkçesi dönemine ait yazarlar, şairler ve eserler ile Çağatay Türkçesi döneminin dil özellikleri. Harezm-Kıpçak Türkçesi dönemine ait yazarlar, şairler ve eserler ile Harezm-Kıpçak Türkçesi döneminin dil özellikleri. Oğuz Türkçesinin 13. yüzyıldan itibaren Türkistan coğrafyasındaki ve Anadolu'daki tarihi gelişimi. 13. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar Türkistan coğrafyasında ve Anadolu'da Oğuz Türkçesiyle yazılmış eserler ve bu eserlerin dil özellikleri.

Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı-2

Bu tema altında; farklı coğrafyalarda gelişimini sürdürse de geçmişte ortak bir kökten gelişmiş olan Türk Dünyasının ortak dil ve edebiyatının devamlılığını sağlayacak ve koruyacak olan, Türk Dünyasında öne çıkmış belli başlı yazarlar ve eserler üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda şu başlıklara yer verilecektir: Çağdaş Türk lehçe ve şivelerinin 19. yüzyıldaki genel görünümü ve bu yüzyıldan itibaren tarihî gelişimi. Oğuz Grubu/Güney Batı Grubu Türk lehçe ve şiveleri (Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Gagavuz Türkçesi) ile bunların eserleri ve dil özellikleri. Kıpçak Grubu/Kuzey Batı Grubu Türk lehçe ve şiveleri (Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Tatar Türkçesi, Başkurt Türkçesi) ile bunların eserleri ve dil özellikleri. Özbek-Uygur Grubu/Güney Doğu Grubu Türk lehçe ve şiveleri (Özbek Türkçesi, Uygur Türkçesi) ile bunların eserleri ve dil özellikleri. Kuzey Doğu Grubu/Saha (Yakut), Tuva, Hakas, Altay Grubu Türk lehçe ve şiveleri ile bunların eserleri ve dil özellikleri.

Türk Dünyası Kültürü ve Sanatı-1 ve 2

Bu tema kapsamında Türk Dünyası'nın tarihî, coğrafi ve sosyal yönleri genel hatlarıyla ifade edildikten sonra bu büyük ailenin geçmişten günümüze kültür ve sanata verdikleri önem örnekleriyle ortaya konacaktır. Edebiyattan resme; müzikten mimariye; dokumacılıktan heykelticiliğe; danstan sinemaya kadar çok geniş yelpazede Türk topluluklarının tarih boyunca aynı kökten ilham alarak ürettikleri ve Dünya kültür-sanat mirasına kazandırdıkları özgün eserler ile birlikte bu eserlerin mimarları tanıtılacaktır. Ayrıca Türk Dünyası'nda dijital kültür başlığı da ele alınacaktır. Böylece Türk dünyası gençliğinin hem kendi ortak köklerinden hem de çağdaş isimlerden ilham almalarına, özgün kültür-sanat ürünleri tasarlama ve geliştirme konusunda teşvik edilip harekete geçmelerine ön ayak olunacağı düşünülmektedir

Türk Dünyasında Spor

Toplumun gelişmesi için belirli tarihsel koşulların bir ürünü olarak fiziksel kültür ve spor, insanın ruhsal faaliyetinin tarihsel olarak ortaya çıkan sonuçlarının toplamını oluşturur. Oyun ve sporlar, Türk bozkır yaşam tarzına uygun, bu yaşamı besleyen coğrafi ortamdan da beslenen, milli irade ve niteliklerine göre ortaya çıkmış, dini, milli ve iktisadi merasimlerin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Kültürümüzün en göze çarpan yönelimlerini özetlemeye çalışsak, bugün bunun için spordan daha verimli bir alan bulamayız. Spor oyunları sadece ter atma fırsatı, doğal mücadelesi iç güdülerini açığa vurmak veya semboller yoluyla ifade etmek için fırsat değil, aynı zamanda geniş ahlaki

ve politik yankının sosyal değerleri etrafında organize olan dikkatli bir şekilde yapılandırılmış kamuya açık organizasyonlardır. Spor ve kültür alanı, belli bir grubun değerlerini, törenlerini, yaşam biçimlerini ve sporun yaşam tarzındaki yerini ifade eder. Sporun tüketilmesinde oyuncunun davranışları, mahalleden topluma her sosyal grubun kültürünün normlarına ve değerlerine bağlıdır. Kısacası oyun bir kültürün amblesmidir, bu nedenle oyuna dayalı pratiklerin derin bilgisi, bir toplumu tanımak için önemli bir unsurdur. Özellikle kültür ürünü olarak bilinen geleneksel spor oyunlarının gelecek nesillere aktarılabilmesi için köklü kültür hatlarına ihtiyacı vardır. Bu hatları aksettiren malzeme ve tarihi geçmiş, Türk halklarında fazlasıyla vardır. Dolayısıyla Türk tarihi ve kültürünün birçok derin manalarını taşıyan, binicilik, okculuk, güreş vb gibi geleneksel zeminden gelen sporları bir kabilecilik anlayışı içinde övünülen değerler manzumesi olarak değil, millet şuuruyla yaşanan değerler demeti halinde göstermek ve dahası görebilmek önem arz etmektedir

Türk Dünyasında Bilim

Bu temada Türk dünyasının bilime nasıl yön verdiği üzerinde durulacaktır. Doğa bilimleri, sosyal bilimler ve fen bilimleri alanında Türklerin bilime katkısı ele alınacaktır. Türk dünyasında çeşitli bilim insanların buluşları, yaptıkları yayınlar ve araştırmalarla insanlık tarihine katkıları tartışılacaktır. 21. yüzyılda yaşayan Türk dünyasındaki bireylerde bilimsel düşüncenin yerleşmesi amacıyla onlara ilham verebilecek Türk dünyasındaki güncel bilimsel çalışmalara değinilecektir. Eğitim bilimlerinden sağlık alanına, biyomoleküler biyolojiden psikoloji alanına değin günümüzde bilime yön veren Türk dünyasındaki etkili isimler üzerinde durulacaktır.

Türk Dünyasında Eğitim

Türk dünyasında eğitim

Bu temada Türk dünyasında yer alan devletlerin eğitim sistemleri üzerinde durulacaktır. Bu eğitim sistemlerinin ortak yönleri ve farklılıkları ele alınacaktır. Türk dünyasındaki eğitim kurumlarının varlıkları ve işbirliği yapmalarının dijital vatandaşlık ve ortak bir gelecek tasavvuru açısından önemi tartışılacaktır.

Türk dünyasındaki devletlerin eğitim sistemlerinde çeşitli kademelerde verilen dersler, öğrenci başarılarına yönelik ölçme-değerlendirmeler, eğitim finansmanı, genel eğitim, mesleki eğitim gibi konular karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. Türk dünyası içerisinde yer alan devletlerin sundukları eğitim imkânlarına değinilecektir.

21. Yüzyıl Bağlamında Türk Dünyası

Bu tema içerisinde, Türk Dünyasında 21. Yüzyılda meydana gelen eğitim alanındaki gelişmeler ile birlikte politik, jeopolitik, jeostratejik, enerji, sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri, sosyo-kültürel faaliyetler, ekonomik faktörler ve söylem analizleri detaylı bir şekilde ele alınacaktır.)

Türk Dünyasında Güncel Gelişmeler

Bu tema bağlamında, 21. Yüzyılda bilim, ekonomi, eğitim, spor sanat alanlarında yaşanan güncel gelişmeler işlenecektir. Yine bu gelişmelerde Türk dünyasının önem ve rolü de vurgulanacaktır.

Türk Dünyasının Geleceğinin Tasavvuru

Ders bağlamında öğrenenlerden aldıkları eğitim bağlamında Türk Dünyasının sorunlarını analiz etmeleri istenecektir. Yine bu analizlere bağlı olarak Türk dünyasının geleceğine yönelik fikirler alınacaktır.

EK 2**HAFTA 2: İRADE KURAMI BAĞLAMINDA TÜRK DÜNYASININ GELECEĞİ
18 EKİM 2021**

Prof. Dr. Anvarbek MOKEEV ve Prof. Dr. Mustafa ORÇAN “İrade Kuramı Bağlamında Türk Dünyasının Geleceği” konusunu anlattılar.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=b7wBxwpg5T4>

HAFTA 3: TÜRKLERİN TARİHİ COĞRAFYASI

DOÇ. DR. OKTAY ÖZGÜL VE DR. Öğretim üyesi Nurdin USAYEV tarafından “Türklerin Tarihi Coğrafyası” hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=EGd2zT0Y9zg>

HAFTA 4: ÇAĞDAŞ TÜRK TOPLULUKLARI

Dr. Kadir Ağgün ve Yrd. Doç. Dr. Kayrat BELEK tarafından "Çağdaş Türk Toplulukları" hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=VRX54LcUHZE>

HAFTA 5: İLK KÜLTÜR İZLERİNDEN İMPARATORLUĞA TÜRK TARİHİ

Prof. Dr. Kubatbek TABALDİYEV ve Doç. Dr. Alparslan IŞIK tarafından “İlk Kültür İzlerinden İmparatorluğa Türk Tarihi “ hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: https://www.youtube.com/watch?v=syz_qP-dnEE

HAFTA 6: TÜRK DÜNYASINDA ORTAK DEĞERLER

Prof. Dr. Kemal POLAT ve Yrd. Doç. Dr. Roza ABDIKULOVA tarafından “Türk Dünyasında Ortak Değerler” hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: https://www.youtube.com/watch?v=RW4X5ylR_KE

HAFTA 7: TÜRK DÜNYASI KÜLTÜRÜ (DİJİTAL KÜLTÜR)

Doç. Dr. Güntekin ŞİMŞEK ve Yrd. Doç. Dr. Ulanbek ALİMOV tarafından “Türk Dünyası Kültürü (Dijital Kültür)” hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: https://www.youtube.com/watch?v=Zfkm0n_NYbA

HAFTA 8: ORTAK TÜRKÇE

Prof. Dr. Ekrem ARIKOĞLU ve Dr. Döölötbek EKŞENOV tarafından “Ortak Türkçe” hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=RSs25LH2Fho>

HAFTA 9: TÜRK DÜNYASINDA EDEBİYAT VE MÜZİK

Prof. Dr. Ahmet BEŞE, Prof. Dr. Burul SAGINBAYEVA VE Prof. Dr. Feyzan GÖHER tarafından “Türk Dünyasında Edebiyat ve Müzik” hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=Fv1E10a0qv8>

HAFTA 10: TÜRK DÜNYASI KÜLTÜR VE SANATI

Prof. Dr. Anıl YILMAZ tarafından
“Türk Dünyası Kültür ve Sanatı”
hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=eTwIe2F4yog>

HAFTA 11: TÜRK DÜNYASINDA SPOR

Prof. Dr. Marat SARALAYEV ve Prof. Dr. Mehmet TÜRKMEN tarafından “Türk Dünyasında Spor” hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=K9P9AQK5uqM>

HAFTA 11: TÜRK DÜNYASINDA EĞİTİM

Prof. Dr. AKMATALI AALİMBEKOV VE Doç. Dr. Erkan EFİLTİ tarafından “Türk Dünyasında Eğitim” hakkında eğitim verilmiştir.

Ders Link: <https://www.youtube.com/watch?v=uR5uplPhy6w>

